

ŠLOVENSKE

vestnik

Letnik XXIII.

Celovec, petek, 17. maj 1968

Štev. 20 (1354)

Le zmajevanje z glavo ne zadostuje

Svet je postal s tehničnim in znanstvenim razvojem sila majhen in postaja iz dneva v dan še manjši. Nekdanje razdalje so se zblížale; ko stremimo za osvojitvijo drugih planetov, nam Evropejec pot v Ameriko ni več slovo za življenje in dogodka na Srednjem in Daljnem vzhodu so nam s televizijo postali tako blizu, da le preradi in prečestokrat prezremo dogodke v naši najbližji okolici.

Kdo naj bi se že razburjal nad demonstracijami ali manifestacijami mladih študentov v Berlinu, Parizu, Rimu, Pragi ali na Dunaju, ko gledamo in vidimo dan za dnem strašne krvave dogodke in razprtije v Vietnamu in drugod po svetu? Le tako je razumeti, da so vsepovsod ob študentskih manifestacijah le zmajevanje z glavami, da so krogi na krmilu in javnost na sploh le omalovaževali dogodke in se kvečjemu razburjali nad dolgi lasmi in bradami mnogih mladih študentov, največkrat pa jih obsodili kot delo „nedisciplinirane, nezrele ter prenasršene“ mladine, ki so se le baje polastile ekstremistične seve sile.

Ta poceni presoja pa se je povsod izkazala kot nerealna in se je končno morala v Nemčiji baviti cela vlada s tem vprašanjem, v Franciji pa so študentske demonstracije zbrale v njegovih osnovah na zunaj tako neranjivi in neomajni režim predsednika de Gaulle.

Šele tedaj je svet spoznal, da ne gre le za pojave nekaterih neuravnovešenih mladostnikov, marveč za zelo resno vprašanje nezadovoljstva mlade generacije z razvojem družbe, za upravičeno reakcijo intelektualne mladine, ker se jo popolnoma izključuje od soodločanja, za resen podvig „generacije pred zaprtimi vrati“, ki čuti potrebo, da izzove in se spoprieme s samozadovoljno in samopašno vodilno družbo.

Ni slučaj in je znak njene razgibanosti in odprtosti, če doživljamo v zadnjih dneh podobne pojave tudi pri naši študentski mladini!

Ne gre tu za vprašanje, ali so vse njene akcije pravilne, tudi ne za to, kdo ima prav ali koga zadene večja krivda, marveč za pojave kot takšne, ki jih v očigled podobnih pojavov po vsem svetu nikakor ne smemo prezreti in omalovaževati. Ne posredni povodi so navadno malenkostni, v malih razmerah še bolj malenkostni, toda vzroki so globlji, resni in bitni.

Zato ne zadostuje le zmajevati z glavami in splošno obsojati mladino, češ, kaj se upa, kako se upira avtoriteti, kako je nevhvaležna... Vse slovenske organizacije in zlasti lastnik in vodstvo doma „Korotan“ se morajo zavedati, da je treba stvari vzeti resno in kočljivo vprašanje s polnim upoštevanjem študentske mladine in v sporazumu z njo čimprej dovesti do zadovoljive rešitve.

Naša mladina ni nič boljša, gotovo pa tudi ni slabša od druge in jo je treba razumeti. Gre vendar za odrasle mlade intelektualne ljudi, ki upravičeno kritično in revolucionarno gledajo na razvoj v svetu in še posebej na razvoj in dogajanje v našem manjšinskem narodnem življenju. Kritika in revolucionarnost je od nekdaj posebna pravica mladine in bomo veseli, da je tako. Le zaspala, polenela in pomehkužena mladina je nekritična ter zadovoljna s seboj in s svetom okoli sebe.

S tem pa nikakor nočemo odobravati vsega, kar se je dogodilo, kar se dogaja in kar se vire. Pač pa smatramo, da je skrajni čas, da tisti, ki so poklicani in imajo možnost, zadevo rešijo, ker le-ta že zdavnaj terja jasno in odločno ukrepanje.

Dosedanje zadržanje odgovornih nikakor ni zadovoljivo in smotno.

Svet se ozira v Pariz

kjer so se začela pogajanja
med Ameriko in Severnim Vietnamom

Po dveh uvodnih razgovorih, ki so v petek in soboto minulega tedna veljali formalnim vprašanjem, so se ta ponedeljek začela v Parizu uradna pogajanja med predstavniki Amerike in Severnega Vietnama. Šefa obeh delegacij — ameriško delegacijo vodi Johnsonov „leteči poslanik“ Averell Harriman, medtem ko je vodja severnovietnamske delegacije bivši zunanji minister Xuan Thuy — sta na prvem sestanku obrazložila izhodišča stališča svojih vlad in tako začrtala smernice, po katerih naj bi se v prihodnjih tednih razvijali podrobni razgovori.

Kakor je bilo pričakovati, je vodja vietnamske delegacije v svojem prvem govoru obširno nakazal zgodovino in dosednji potek vietnamske vojne. Pri tem je obtožil Ameriko napada, zločina zoper mednarodno pravo in kršitev ženevskih sporazumov iz leta 1954. Navedel je, da ima Amerika v Vietnamu okrog 550.000 svojih voja-

kov, skupaj s satelitskimi zavezniki pa celo 1,200.000 mož. Poudaril je, da ameriško napadalnost in zločine ne obsojajo samo Vietnamci, ampak splošno javno mnenje v svetu, vključno tudi ameriško. Izrazil je mnenje, da je popolnoma nesmiselno govoriti o vojni med dvema stranema Vietnamu, kar je prav tako nelogično, kot če bi se bojevala v Ameriki država Washington in država New York. Obrazložil je pogoje za politično rešitev vietnamskega vprašanja in ob koncu zagotovil, da se bodo Vietnamci še bolj odločno borili za svojo neodvisnost in svobodo, če bo Amerika nadaljevala z vojnimi dejanji, kajti doslej je po objektivni sodbi doživela poraz in se mora s tem sprijazniti.

Ameriški predstavnik Harriman je v svojem odgovoru zavrnil obtožbe severnovietnamske delegacije in skušal napraviti vtis, kakor da Amerika ne bi bila napravila napada na Vietnam. Dejal je, da bi bila ponovna vzpostavitev demilitarizirane cone med obema deloma Vietnamu prvi korak k zmanjšanju vojnih operacij. Amerika je namreč mnenja, da mora Severni Vietnam ustaviti „infiltracijo“ v Južni Vietnam, če hoče, da bo ukinjeno bombardiranje severnovietnamskega ozemlja. Hkrati je Harriman označil sedanji saigonski režim za reprezentativnega in ustavnega predstavnika Južnega Vietnama, katerega prebivalstvo da je pripravljeno na nacionalno pomiritev, Amerika pa želi deželi samo gospodarsko in vojaško pomagati ter jo „briniti“ pred nasilnim poseganjem iz Severnega Vietnama.

Svoja uradna stališča sta šefa obeh delegacij podrobneje obrazložila v izjavah novinarjem. Zlasti na vietnamski strani je prišla do izraza iskrena želja po uspešnem poteku in zaključku razgovorov, medtem ko je Harriman izrazil „razočaranje“, da Vietnamci niso pokazali ustreznega kompromisnega duha v smislu, da bi ustavitev ameriškega bombardiranja povežali z ustavitvijo svoje pomoči južnovietnamski osvobodilni fronti. Zato je vodja vietnamske delegacije nedvoumno opozoril, da je treba jasno razlikovati med agresorjem in žrtvijo agresije, torej se Amerika tudi ne more postaviti na stališče, da bi moral Hanoi sprejeti „recipročne ukrepe“.

Kljub temu, da so bila stališča v uvodnih izjavah delegacij precej ostra, prevladuje v Parizu mnenje, da izgledi za uspešen potek razgovorov niso slabi. Vendar pa so hkrati vsi prepričani, da morebitne rešitve ne bo mogoče doseči takoj, marveč je treba računati z razmeroma dolgi poganjanji.

Prezident Jonas

bo obiskal Sovjet. zvezo

Prihodnji teden — od 20. do 25. maja — bo zvezni prezident Franz Jonas bival na uradnem obisku v Sovjetski zvezi, kjer bo gost sovjetskega državnega predsednika Podgornega, ki je pred dvema leti obiskal Avstrijo.

Obisk najvišjega reprezentanta naše države v Sovjetski zvezi bo nedvomno prispeval k nadaljnji poglobitvi dobrih odnosov med obema državama. Ti odnosi so važni tembolj, ker je Sovjetska zveza ena izmed podpisnic avstrijske državne pogodbe ter — kakor je pokazal sovjetski tisk ravno ob letošnjem 15. maju — odločena, da strogo čuva nad doslednim izvajanjem in spoštovanjem obveznosti, ki jih je Avstriji naložila državna pogodba.

Z obsodbo mladine ni nič storjenega. Poleg tega je obsodba tudi zelo dvo- rezna in kočljiva. Naša javnost le težko veruje, da bi bili isti mladi študentje, ki se jih je na pretek hvalilo in postavljalo za zgled ostali mladini, ko so ji govorili na zborovanju fjerne mladine v dekaniji, sedaj na mah lopovi; ni mogoče študente in njihove organizacije hvaliti, kadar gre to komu v račun, iste študente in organizacije pa obsojati ali zamolčati, kadar njihov mladostni polet ne gre v račun konservativizmu in samozadovoljstvu vodilnih plasti.

Brez dvoma tudi zgolj pripravljenost za razgovor z mladino še ne pomeni rešitve; še manj se bo rešilo vprašanje z izključitvami. Tudi ne zadostujejo visoko doneče programatične deklaracije o veliki vlogi in nalogi „Korotana“, če bo ob nadaljnjem nespremenjenem razvoju polagoma le še po ustanovnem namenu, po zamisli in imenu slovenski akademski dom, toda brez slovenskih študentov.

Zadnji dogodki zahtevajo čimprejšnjo jasno in smotno odločitev. To zahteva „generacija pred zaprtimi vrati“, to zahteva pa tudi naša odgovornost do nje!

OBJAVA SLOVENSKE GIMNAZIJE

Dijaki Državne gimnazije za Slovence priredijo na praznik Vnebohoda, v četrtek 23. maja 1968 ob 14.30 uri v Domu glasbe v Celovcu

Šolsko akademijo

Na sporedu so glasbene in pevske točke ter spevoigra z baletom. 200-letnice rojstva koroškega slovenskega ljudskega pesnika Andreja Schusterja-Drabosnjaka se bomo spomnili z odskim prizorom in recitacijami.

Na to šolsko prireditev Vas vljudno vabimo

učenci, profesorji in ravnatelj
Državne gimnazije za Slovence

Obletnica podpisa državne pogodbe

Z zaprisego mladih vojakov in z vojaškimi paradami po vseh zveznih deželah je Avstrija v sredo obhajala obletnico podpisa državne pogodbe.

Na prireditvi v Celovcu je deželni glavnik Sima v svojem govoru naglasil pomen nevtralnosti naše države. Dejal je, da je nevtralnost izraz svobodne, svetovljanske miselnosti, ki vključuje priznavanje k evropski enotnosti miroljubnih narodov ter predstavlja trden most do ljudi in narodov na našem življenjskem prostoru. Vsi stremimo za svetom brez orožja, toda na žalost še vedno živimo v času napetosti, ko mora vsaka miroljubna država dokazati svojo obrambno pripravljenost.

Učinkovita nevtralnost na zunaj — je dalje izjavil deželni glavnik — pa zahteva tudi pripravljenost za sodelovanje vseh demokratičnih sil v deželi. Zato je treba te sile iskrenega hotenja krepiti, čuvati svobodo odločanja in prepričanja ter gojiti duha strpnosti.

Prireditve se je zaključila z veliko vojaško parado, ki so ji prisostvovali številni predstavniki političnega in javnega življenja. Vojaške prireditve pa so bile tudi v drugih krajih dežele, kjer je vojska tudi letos imela za 15. maj že tradicionalni „dan odprtih kasarn“, ki služi utrjevanju odnosov med vojsko in prebivalstvom.

Jasno stališče proti nacionalističnim hujskačem

Konec aprila je glasilo koroške FPÖ „Kärntner Nachrichten“ po drugih virih povzelo vest o obisku skupine učiteljev s koroških dvojezičnih šol v Slovenjem Gradcu izkoristilo za objavo članka, ki je bil poln neresnic, podtikanj in obdolžitve. Neutemeljene očitke na račun učiteljev je zavrnila celo deželna šolska oblast in uradno ugotovila, da podajajo učitelji na dvojezičnih šolah pri pouku slovenščine predpisano snov stvarno in da poteka pouk v okviru uradnih učnih načrtov.

Tako je bilo tudi s pristojne uradne strani postavljeno na laž neodgovorno pisanje nacionalističnega tiska. Vendar pa je značilno, da sta popravek šolske oblasti, posredovan časopisju po deželni tiskovni službi, objavila samo dva lista — uradna „Landeszeitung“ in pa komunistični „Volkswille“. Vsi ostali nemški listi so molčali, čeprav sicer zelo radi in obširno pišejo, zlasti kadar se manjšina drzne opozoriti na nerešena vprašanja.

Kdor molči, tisti soglašča. To je že stara resnica, ki pa v konkretnem primeru postavlja koroški tisk — od ÖVP-jevske „Volkszeitung“ mimo baje neodvisne „Kleine Zeitung“ tja do socialistične „Tageszeitung“ — v precej čudno luč. Tokrat pomeni molk namreč soglašanje s člankom, ki je bil klasičen primer nacionalistične hujskaške gonje in načrtnega ustvarjanja sovražnega vzdušja proti manjšini, skratka zastrupljanja ozračja v deželi, ko potem res ni mogoče pričakovati znosne rešitve manjšinskega problema in s

tem mirnega ter enakopravnega sožitja med obema narodoma.

Kako se ustvarja tako vzdušje, kaže tudi zadnja številka „Kärntner Nachrichten“ z dne 11. maja, kjer je objavljena trditev, da je od jeseni 1967 naprej na šolah na južnem Koroškem uvedena ureditev, ki otrokom, ki so prijavljeni samo za nemški pouk, odvzema polovico učnega časa. Ni mu treba biti strokovnjak, kdor hoče ugotoviti, da je ta trditev povsem neosnovana. Saj je nasprotno še dovolj učiteljev in razredov, ki snovno še ne izpolnjujejo stodoletno vseh zahtev manjšinskih učnih načrtov. Treba si je ogledati le zvezke k dvojezičnemu pouku, prijavljenih otrok in ne bo težko ugotoviti, da je na vrsti šol v resnici slovenščina tista, ki ni vedno in povsod deležna upoštevanja, kakor ga predpisuje manjšinski šolski zakon.

Torej je namen prej omenjene trditve povsem jasen: ustvariti v javnosti vtis, kakor da bi manjšina ogrožala večinski narod. Ravno to pa je priljubljena in preizkušena oblika neodgovornega početja nacionalističnih krogov, ki sicer zelo spretno zakamufirano vendar toliko bolj uspešno rvari proli manjšini in njenim pravicam. Zato pričakujemo, da bo pristojna oblast tudi v tem primeru zavzela jasno stališče. Kajti laž ostane laž tudi tedaj, kadar jo skuša nekdo še tako spretno skriti pod plaščem dozdevne domovinske zvestobe, ki pa si jo povsem neupravičeno lasti kot svoj monopol.

AVTOCESTA SKOZI VISOKE TURE:

Korak naprej k pričetku gradnje

Kakor kažejo zadnja znamenja, se utegne zgoditi, da bomo še letos doživeli simboličen prvi vrez z lopato za gradnjo avtoceste skozi Visoke Ture kot nedvomno najpomembnejše cestne zveze med evropskim severozahodom in jugovzhodom na področju Avstrije. Za uzakonjenjem nujnosti njene gradnje je podrobne priprave financiranja prevzel odbor ekspertov ministrstev za gradnje in finance, koroška deželna vlada pa je minuli teden s tem v zvezi predložila zvezni vladi spomenico z osnutkom zakona o financiranju te avtoceste. V ponedeljek je bival v Celovcu minister za gradnje dr. Kotzina, ki se je z deželnim glavarjem Simo razgovarjal o vrstnem redu nujnosti gradnje avtocest na področju Koroške, v torek pa je ponovno zasedal odbor za financiranje avtoceste skozi Visoke Ture.

V spomenici koroške deželne vlade je bilo rečeno, da je pričetek gradnje potreben predvsem v območju Visokih Tur, kjer je med Ebenom v Pongau in Salzburgem in Rennwegom na Koroškem predviden predor. Njegova gradnja bi stala okoli 2,8 milijarde šilingov, skupno z obvozom Spittala ob Dravi za priključitev na državno cesto med Spittalom in Beljakom pa okoli 3,4 milijarde šilingov. Ta znesek naj bi republika Avstrija in zvezni deželi Koroška in Salzburg pripravili iz svojih sredstev in z najetjem posojila na kapitalnem trgu.

Tako daleč se je tudi že sporazumel odbor ekspertov pristojnih ministrstev, vsled česar bi bilo mogoče, da potrebni zakon sprejme parlament še pred poletnimi počitnicami.

Po vsem tem izgleda, da se na Dunaju s polno resnostjo lotevajo projekta ceste, ki je kot tranzitna cesta za turizem na Koroškem, pa tudi drugače za gospodarski razvoj v deželi in državi velikega pomena in za katero se potegujejo tudi Bavarska, Furlanija-Juljska krajina in Slovenija. Pri tem je očitno, da je gradnja te ceste na odseku Visokih Tur in njen podaljšek do Spittala najbolj potreben. Na koroški strani je sedaj modernizacija državne ceste med Spittalom in Beljakom zaključena, svojemu zaključku pa se bliža tudi obvoz Beljaka. Proti Italiji bo kmalu urejena cesta med Beljakom in Trbižem, proti Jugoslaviji pa je Rožanska cesta v takem stanju, da zaenkrat prenese pove-

čani promet. Ozki grli ima le še v Ločah in na Bistrici v Rožu, ki pa bosta kmalu odpravljena. Tudi ozko grlo med Malim Ljubljem in Ljubeljskim predorom bo do jeseni prihodnjega leta odpravljeno. Zvezno ministrstvo za gradnje je pred kratkim v ta namen odobrilo nadaljnjih 19 milijonov šilingov, s čemer je razširitev preostalega dela 8,5 km dolgega avstrijskega odseka Ljubeljske ceste zagotovljena. Tudi čez Korensko sedlo je modernizacija ceste v teku, medtem ko je v smeri proti Mariboru in Celju cesta čez Labot že v stanju, da zadosti povečanemu cestnemu prometu, do katerega bo prišlo s cesto skozi Visoke Ture.

AUA na Poljskem

Avstrijska letalska družba AUA, ki vzdržuje med Dunajem in Varšavo redno letalsko zvezo (dvakrat na teden), je v poljski prestolnici odprla svojo novo postojanko, urejeno v poslovnem središču Varšave.

Ravnatelj AUA Heidrich je ob otvoritvi poslovalnice naglasil, da le-ta ne pomeni le nadaljnje razširitve AUA, marveč je AUA s tem izpričala tudi povezanost med avstrijskim in poljskim narodom. Omenil je dobro sodelovanje med AUA in poljsko letalsko družbo LOT ter naglasil, da so letalske družbe v današnjem času tiste vezi, ki povezujejo narode.

Na progi Dunaj—Varšava — je AUA svoj promet od leta 1966 do leta 1967 povečala za 11,3 odstotka. Z Dunaja vzleti letalo za Varšavo vsak ponedeljek in četrtek, iz Varšave na Dunaj pa vsak torek in petek.

„Sejem dobrega sosedstva“

V Ljubljani VII. sejem „Alpe-Adria“

Do vključno nedelje je na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani odprt letošnji VII. sejem obmejne blagovne menjave „Alpe-Adria“. Odprli so ga minulo soboto v navzočnosti številnih predstavnikov Slovenije in Jugoslavije ter obmejnih predelov Avstrije in Italije.

Letošnji sejem „Alpe-Adria“ pomeni nedvomno lep korak naprej po poti gospodarskega sodelovanja med tremi sosednimi deželami. To ne velja samo za število sodelujočih razstavljalcev, ki jih je tokrat skupno 186 (95 iz Jugoslavije, 55 iz Italije, 34 iz Avstrije in 2 iz Zahodne Nemčije), marveč tudi po samem ustroju udeležbe, ki letos ni več strogo vezana na obmejne predele teh držav. Pri otvoritvi je bilo posebej poudarjeno, da je sejem „Alpe-Adria“ že postal več kot navadna gospodarska manifestacija treh obmejnih pokrajin; čedalje bolj prihaja do izraza želja po razširitvi tudi na druge dežele oziroma področja. Končno pa kaže letošnji sejem tudi znatno večjo izbiro blaga, tako da bo — ob nadaljnjem takim razvoju — lahko postal pomemben sejem splošnega značaja, kakršnega si Ljubljana želi poleg svojih vsakoletnih specializiranih sejmskih prirediteljev.

Vsekakor je letošnji sejem „Alpe-Adria“ nov primer skupnega nastopanja avstrijskih, italijanskih in jugoslovanskih razstavljalcev, v katerem se kaže čedalje večja odprtost poslovnega sodelovanja med prizadeti deželami. S tem pa se vedno močneje krepi povezanost dežel v tem delu sveta ter se ustvarjajo krepkejši enakopravni in prijateljski mednarodni odnosi. Zato tradicionalni sejem obmejne blagovne menjave „Alpe-Adria“ v Ljubljani upravičeno imenujejo tudi „sejem dobrega sosedstva“.

Za letošnji sejem „Alpe-Adria“ je bil sklenjen spet poseben sejmski kontingent, ki znaša za Avstrijo 9 milijonov šilingov.

Bremenom za kmete sledijo bremena za potrošnike

V petek minulega tedna so se predstavniki mlekar in predstavniki sindikata delavcev živilske industrije sporazumeli, da bodo za služki delavcev v mlekarinah zvišani za 8,3 odstotka. Sklad za gospodarstvo z mlekom in mlekarne pri tem niso bile pripravljene, da prevzamejo zvišanje v svoje breme; tako bo to zvišanje šlo v breme potrošnikov. Cena pitnega mleka, verjetno pa tudi mlečnih izdelkov, bo zvišana. Višina zvišanja v petek še ni bila določena, prej pa je že bilo govora, da bo po-

dražitev pri pitnem mleku znašala 10 do 20 grošev na liter.

Pri vsem tem ni bistveno vprašanje, ali je bila zahteva sindikata delavcev v živilski industriji upravičena, marveč je bistveno to, da so se mlekarne odločile za podražitev mleka in mlečnih izdelkov v času,

■ ko drugače ne vedo, kam z viški mlečnih izdelkov, in

■ ko je na drugi strani kmetijstvo za omiljenje položaja na trgu z mlekom in za pospeševanje povpraševanja za mlečnimi izdelki prevzelo s 1. aprilom novo breme 14 grošev pri kilogramu oddanega mleka in ko bo moralo 1. julija prevzeti nadaljnje breme, sled česar bo imel marsikateri kmet pri mleku letos za eno tretjino manjše dohodke, kakor jih je imel lani.

Ko je šlo lani jeseni za letošnji državni proračun in pri tem tudi za to, kako kriti primanjkljaj sklada za gospodarstvo z mlekom, so se mlekarne obvezale, da bodo letos s svojim poslovanjem prihranile 100 milijonov šilingov. Te obljube niso izpolnile, nasprotno se je moralo medtem njihovo poslovanje še podražiti, drugače ne bi morali z zvišanjem „kriznega groša“ za 10 grošev — kar bi nekam odgovarjalo obljubljenim prihrankom mlekar — kmetje prevzeti zvišanje kar za 14 grošev, s prvim julijem pa za nadaljnjih 10 grošev.

Sklad za gospodarstvo z mlekom je postal moloh, ki se ga ne da nasititi. Vzroke je treba iskati v dejstvu, da je desetletja brez vsake odgovornosti poštenega podjetnika delal in živel na račun države oz. skupnosti, ki nosi celo jamstvo za njegove investicije. Za tak protekcionizem, ki ga ni bila deležna niti podpravljen industrija, pa so od vsega začetka odgovorni vodilni krogi Bauernbunda.

POŠIROKEM SVETU

BONN. Zahodnonemški zunanji minister in vicekancler Willy Brandt bo na povabilo avstrijskega zunanjega ministra dr. Waldheima v dneh od 10. do 12. junija na uradnem obisku v Avstriji. Iz Avstrije pa bo Brandt odpotoval na uradni obisk v Jugoslavijo, kjer bo od 12. do 14. junija gost državnega sekretarja za zunanje zadeve SFRJ Marka Nikežića.

SACRAMENTO. — Ameriški senator Eugen McCharty, ki sodi med najizglednejše kandidate demokratične stranke za letošnje predsedniške volitve, je zavrnil sleherni možnost za povezavo s sedanjim podpredsednikom Humphreyem, da bi skupno porazila senatorja Roberta Kennedyja.

MEŽICA. — Zadnje nedeljo je bila v Mežici osrednja svečanost ob občinskem prazniku občine Ravne na Koroškem. Prebivalci Mežiške doline in številni bivši koroški partizani so se spominjali 25-letnice partizanskega napada na Mežico ter 23-letnice konca druge svetovne vojne na Poljani pri Prevaljah. Med udeleženci te slavnosti je bil tudi predsednik Zveze koroških partizanov Karl Prušnik - Gašper.

DŽAKARTA. — Indonezijski predsednik Suharto in etiopski cesar Haile Selassie sta v skupni izjavi podprla pobudo za sklicanje nove konference najvišjih predstavnikov neuvršenih in drugih miroljubnih dežel, kakršno je predlagal predsednik SFRJ Josip Broz Tito. Takšna konferenca — sta naglasila predstavnika Indonezije in Etiopije — bi ne samo pomagala razrešiti sedanje važne mednarodne probleme, ki ogrožajo svetovni mir, marveč bi tudi prispevala k naporom dežel v razvoju, da bi dosegle gospodarski napredek.

LONDON. — Po dvodnevem sestanku ministrskega sveta Evropskega združenja za svobodno trgovino (EFTA) so v uradnem sporočilu poudarili, da bodo države članice konstruktivno obravnavale sleherni predlog EGS. Hkrati je bilo naglašeno, da je treba vsem državam članicam EFTA omogočiti, da od začetka pogajanj sodelujejo pri pripravljanju katerekoli trgovinske pogodbe z EGS.

BRUSELJ. — Obrambni ministri držav članic Atlantskega pakta so na svojem sestanku v odsotnosti Francije ugotovili, da je treba ohraniti ravnotežje sil NATO nasproti silam varšavskega pakta. Zato se tudi nobena izmed včlanjenih držav ni izrekla za zmanjšanje svojih oboroženih sil, marveč je nasprotno Velika Britanija celo obljubila, da bo kmalu povečala svoje enote za 20.000 vojakov. Ameriški obrambni minister Clark Clifford pa je od zaveznic Amerike v NATO zahteval, da morajo prevzeti večji del skupnega obrambnega bremena v Evropi in s tem pomagati odpraviti plačilni primanjkljaj Amerike.

MOSKVA. — V starosti 70 let je prejšnji teden umrl znani sovjetski maršal Vasilij Sokolovski. Med drugo svetovno vojno je bil Sokolovski zadolžen za planiranje in potek raznih važnih operacij, med njimi tudi za zavzetje Berlina. Po vojni je bil na položaju prvega namestnika sovjetskega obrambnega ministra.

VANCOUVER. — Predsednik kanadske vlade Trudeau se je zavzel, da bi Kanada „pod ugodnimi pogoji“ priznala LR Kitajsko.

MOSKVA. — Uradno je bilo objavljeno, da je Sovjetska zveza 1. januarja letos štela 236.700.000 ljudi. Polovica sovjetskega prebivalstva živi danes že v mestih.

LONDON. — Prejšnji teden so bile v Angliji občinske volitve, pri katerih je vladajoča stranka doživela ponižujoč udarec. V Londonu, ki je veljal za tradicionalno trdnjavo laburistov, je delavska stranka izgubila 722 mandatov ter od 32 londonskih občin nadzoruje le še pet, medtem ko so od večjih mest v Angliji in Walesu ostala pod nadzorstvom laburistov samo še tri. Konservativci pa so na teh volitvah dobili kakih 1300 novih mandatov.

WASHINGTON. — Guverner ameriške države New York in predsedniški kandidat republikanske stranke Nelson Rockefeller je na predvolilnem govoru izjavil, da je treba vietnamski problem urediti na način, ki bo prinesel vietnamskemu ljudstvu pravico do samoodločbe in do izbire vlade, kakršno si želi, četudi bi bila komunistična.

PRAGA. — Skupina vodilnih funkcionarjev nekdanje češkoslovaške socialdemokratske stranke je izrazila mnenje, da bi bila obnovitev stranke v sedanjih razmerah korak nazaj, ki bi oslabil napredne sile v državi. Poudarili so, da z vsemi močmi podpirajo novo politično smer KP. Praški politični krogi so sprejeli to izjavo kot nov dokaz, da so vse napredne sile v KP in zunaj nje pripravljene ohraniti resnično socialistično bistvo sedanjih družbenih sprememb na Češkoslovaškem.

V bogati Ameriki

strada na milijone ljudi

V Ameriki strada več kot deset milijonov ljudi, hkrati pa izda vlada milijarde dolarjev za vojno v Vietnamu. To hudo obtožbo proti ameriški kmetijski politiki, ki načrtno znižuje proizvodnjo, da bi ohranila cene in dobičke, je izrekel odbor 25 strokovnjakov. Predsednik tega odbora je rektor univerze Morehouse, na kateri je študiral tudi prejšnji mesec umorjeni črnski voditelj in Nobelov nagrajenec za mir Martin Luther King.

Odbor je poslal predsedniku Johnsonu zahtevo, naj pošlje brezplačno hrano v 256 občin v skupno dvajsetih ameriških zveznih deželah. V teh občinah je problem lakote najhujši, sicer pa je lakota najti tudi v drugih občinah.

Posebno ostro je odbor kritiziral kmetijsko ministrstvo, ki nadzira vladni program za pomoč revežem. Poročilo poudarja, da je kmetijski minister izjavil, da „ne more storiti več“, toda le nekaj dni prej je vrnil finančnemu ministrstvu 200 milijonov dolarjev, s katerimi bi mogli kupiti „hrano za stradajoče“.

V poročilu je med drugim rečeno, da ameriški reveži niso deležni hrane, ki jo predvideva vladni program. Samo 3,4 milijona od več kot 29 milijonov revežev v Ameriki je bilo doslej deležnih podpore, toda med njimi niso bili „najrevnejši med revnimi“. Poleg tega očita poročilo vladi, da so ukrepe pomoči vodili ljudje, ki niso imeli nobenega razumevanja za stradajoče. Izvedba programov pomoči je bila zaupana ljudem, ki so bili odvisni od proizvodjalcev in so predvsem skrbeli za to, da so ostale cene kmetijskih pridelkov nespremenjene ter da se trgovcem in proizvajalcem ni bilo treba bati za svoje dobičke.

Na koncu poročila pravi odbor, da je ugotovitev o desetih milijonih stradajočih Američanov še „zmerna“; po vsej verjetnosti je število ameriških državljanz, ki nimajo dovolj hrane, še precej večje.

O tem, da tudi v Ameriki vlada strašna beda, pa ne govori le poročilo omenjenih strokovnjakov, marveč opozarja na to dejstvo zlasti „pohod revnih“, ki se ravno te dni zaključuje v Washingtonu. Ta pohod ima poleg tega še svoj politični pečat: ameriški in mednarodno javnost hoče opozoriti na enega izmed glavnih vzrokov rasnih izgredev v Ameriki — namreč na gospodarsko zaostalost ameriških črncev.

„Pohod revnih“ se je začel v mestu Memphis, kjer je bil 4. aprila letos umorjen črnski voditelj King, zaključil pa se bo v Washingtonu, kjer se bo hoče udeleženci utaboriti in vztrajati tako dolgo, dokler ne dobijo od vlade oziroma kongresa zagotovilo, da bodo podvezeti ustrezni ukrepi proti revščini. V Washingtonu nameravajo udeleženci pohoda v bližini Lincolnovega spomenika (predsednik Lincoln je odpravil suženjstvo in položil temelje za enakopravnost vseh ameriških državljanz ne glede na barvo kože — op. ured.) ustanoviti „muzej revščine“, kjer bodo razstavili barake, kuče in druga zavetišča, v katerih so živeli ali še živijo ameriški reveži — Indijanci, priseljeni mehiški delavci, rudarji, revni hribovci iz države Kentucky, črnci z juga in drugi.

Prav iz tega je razvidno, da pri tem „pohodu revnih“ ne gre toliko za rasno vprašanje, marveč v prvi vrsti za gospodarski problem. Eden od organizatorjev je izrecno izjavil, da hočejo pri tej manifestaciji, ki se nanaša na vse revne in ne samo na črnce, ločiti vprašanje revščine od rasnega vprašanja, kajti „gre za vprašanje demokracije in pravičnosti“. Celotno demonstracijo vodi pastor Ralph Abernathy, naslednik umorjenega Kinga, katerega „gibanje nenasilja“ hoče s tem napraviti zadnji poskus „miroljubnega“ boja za pravico. Če na merodajnih mestih tudi zdaj ne bi našli razumevanja, potem napovedujejo, da bodo opustili geslo nenasilja in začeli državljansko nepokorščino.

Mednarodni kmetijski sejem v Novem Sadu

Zadnje soboto je v Novem Sadu odprl predsednik SFR Jugoslavije Josip Broz Tito jubilejni 25. mednarodni sejem kmetijstva, na katerem sodeluje okoli tisoč domačih in več sto tujih razstavljalcev iz dvajsetih držav.

Član zveznega izvršnega sveta in predsednik jugoslovanskega odbora za agrarno politiko Franjo Nadj je v otvoritvenem govoru omenil dosedanj razvoj kmetijstva in naglasil zlasti občutno povečanje proizvodnje v zadnjih dveh letih. Nakazal pa je tudi težave pri izvozu kmetijskih pridelkov v zadnjih mesecih zaradi protekcionističnih ukrepov nekaterih zahodnih držav, posebno članic EGS, ter omenil ukrepe, ki jih je zvezni izvršni svet sprejel za povečanje plasmna kmetijsko-prehrabnih izdelkov in pridelkov.

Vesela presenečenja

bogatio
naše življenje

Kaj bi bilo življenje brez veselih presenečenj, brez nepričakovanih izpolnitev dolgo skrivanja želja? Saj vse preradi hodimo po izhajenih stazah. Psihologi zato priporočajo mozem, naj svojim ženam kdaj pa kdaj prinesejo šopek cvetja, in ženam, naj se oddolžijo s kakšnim primernim darilcem. Seveda je treba misliti tudi na darila za rojstni dan in novo leto, toda najbolj osrečujejo stvari, ki jih dobiš kdaj pa kdaj vmes, brez posebne povoda, samo kot čisti dokaz ljubezni.

To naj si zapomnijo zakonci, pa tudi drugi. Bolj nepričakovano ko je presenečenje, večje je veselje.

Dati je treba namreč zmeraj več, kot drugi pričakujejo. Če zmorete, dajte enkrat človeku, ki opravlja redno kakšno delo za vas, natakarju, poštarju, čistilki, tolikšno napitnico, da mu bo sapa zastala. Zaradi tega ne boste obubožali, toda izdatki se vam bo povrnil stokratno v obliki dobre postrežbe, opravljene z veseljem. To velja tudi za vsa druga darila.

Nenadejana večerja, za katero se odločimo kar tako, brez prazničnega povoda, velja več kot ducat dolgo pripravljenih podvigov take vrste.

Mož pokliče ženo, naj se hitro napravi, ker gresta „na lepše“. Žena se sprva sploh ne more pomiriti, večerjo je bila že skuhala in z denarjem sta že na tesnem, toda v bistvu je le neznanstvo vesela. Zdi se ji tako, kot v starih časih, ko sta se šele spoznala in jima je šlo samo za to, da bi bila skupaj.

„Vsak večer bi moral biti poseben dogodek,“ je menda nekoč dejal Balzac. To je seveda težko uresničiti, toda kdaj pa kdaj bi večer moral biti drugačen od dolge vrste običajnih. Zakonci pozabljajo, kaj vse so bili pred poroko sanjali. Utrujeni so od dela in doma, nemajo, da mora človek vse misli pustiti pred vrati. Ne misli pa se lahko kmalu spremeniti v navado, zato je bolje, da ne pozabimo na duševni trening in si včasih kaj izmislimo.

Prav tako je v poklicu. Kdor zna v družinskem krogu skrbeti za spremembo, ima navadno tudi v poklicu uspeh. Če bi predstojniki kakšne delavnice kdaj zaupali pomembno nalogo, bi strmeli, kaj lahko napravi prebujen čut samozavesti. Tak „šok“ utegne premakniti gore.

Vsak človek se kdaj pa kdaj vpraša, kako bi ušel življenjski vsakdanjosti. Odgovor je preprost: reaktivirati moramo svoje čustveno življenje, kakaj iz njega dobivajo svoje impulze. Taka mobilizacija, pametno, toda energično sprožena, nam daje zaupanje vase in moč, s tem pa tudi najpomembnejše pogoje za polno življenje.

Kajka je nekoč dejal, da potrebujemo cepin, da bi razsekali zaledenelo morje v naši notranjosti. Najboljši cepin je veselo presenečenje.

Spored opatijskega poletja

Slavno turistično središče Opatija se vsako leto trudi, da za svoje goste pripravi tudi pester in bogat kulturno-zabavni program. Začelo se je s tako imenovanim opatijskim opernim festivalom, ki pa so ga že lani razširili z baletnimi predstavami, medtem ko bodo letošnji spored obogatili še z raznimi koncerti. Poleg tega pa bodo festivalu opere, baleta in simfoničnih koncertov pridružili še številne nastope domačih in inozemskih folklornih ansamblov ter organizirali različne razstave, revije, tekmovanja in druge zanimive prireditve.

Predstave v opatijskem poletnem gledališču se bodo letos začele 8. julija z znano opero „Ero z onega sveta“, s katero bodo hkrati pro-

slavili tudi 50-letnico glasbene ustvarjalnosti slavnega hrvatskega skladatelja Jakova Gotovca. Spored opernih predstav vsebuje poleg tega tudi uprizoritve Verdijeve oper „Trubadur“, „Othello“ in „Aida“, Puccinijeve opere „Turandot“ in Bizetove „Carmen“, s katero se bo operni spored zaključil 26. septembra. Operne predstave bodo izvajali ob sodelovanju reškega opernega ansambla, za nekatere glavne vloge pa bodo pridobili znane italijanske soliste.

Med baletnimi predstavami, ki bodo letos na sporedu, bo nedvomno posebno privlačno „Labodje jezero“ Čajkovskega v izvedbi baletnega ansambla državne opere iz Budimpešte. Največji dogodek koncertnega dela sporeda pa bo vsekakor nastop moskovske filharmonije pod vodstvom Kirila Kondrašina; koncert je predviden za 19. julij. Reški simfonični orkester pod vodstvom Lovra Maličiča bo 25. julija izvajal koncert Wagnerjevih del, pri katerem bosta kot solista sodelovala sopranistka Lucilla Udovich in japonski baritonist Kamikazu Ohashi. Prav tako pa bo dogodek zase tudi izvedba Verdijevega „Requiem“ pod taktirko Davori- Hauptfelda ter ob sodelovanju Branke Stilinovič in Tomislava Neraliča.

Končno naj še omenimo, da se

„Dnevi poezije“ letos jeseni v Št. Vidu

Tradicionalni kulturni dnevi v Št. Vidu ob Glini bodo letos jeseni zaživeli — vsaj po imenu — v novi obliki. Od 6. do 8. septembra letos bodo v Št. Vidu prirejeni „Dnevi poezije“, čez štiri leta bodo sledili „Dnevi glasbe“ in leta 1976 končno „Dnevi likovne umetnosti“. Prireditelji so se namreč odločili, da bodo dosedanje tradicionalne kulturne dneve priredili vsake štiri leta, vedno posvečene posebnemu področju.

Kakor pove že naslov letošnje prireditve — Dnevi poezije — bo glavni poudarek na literaturi. V tem okviru predvideva dosedanja spored naslednje podrobnosti: referat in diskusijo o današnji nemški literaturi, podijsko diskusijo o „znanstvenem in pesniškem modelu resničnosti“, prevajalski simpozij s sodelovanjem gostov iz Jugoslavije, Švice, obeh Nemčij, Madžarske, Češkoslovaške, Bolgarije in Kameruna iz Afrike, večer delavskih pesnikov in kot uvod tradicionalni otvoritveni koncert.

Sentvidsko filatelistično društvo namreka ob tej priložnosti organizirati tudi posebno razstavo znamk z motivi literature in sorodnih področij.

Žarišča kulture in umetnosti

Visoka šola sovjetske arhitekture

Več kot sto let ima za seboj visoka šola za arhitekturo ali — kakor se imenuje — arhitekturni inštitut v Moskvi. Leta 1866 je bil v sestavi šole za slikarstvo in kiparstvo v Moskvi ustanovljen oddelek za arhitekturo. S tem se je arhitektura osvobodila spon konservativnega programa za šolanje „arhitekturnih pomočnikov“, kakršni so bili do tedaj potrebni za zidanje cerkva in graščin. Druga polovica 19. stoletja je tudi Rusiji prinesla nove potrebe: tovarne, bolnice, železniške postaje, večstanovanjske zgradbe in mnoge tehnične naprave. Na vse to stari rod ni bil pripravljen. Nova moskovska arhitekturna šola pa je v svojem programu združevala osnovne naloge umetnostne akademije in visoke tehniške šole.

Po oktobrski revoluciji sta dobila poklic arhitekta in šola za arhitekturo novo vsebino in novo obliko. Naloge so postale pomembnejše in vsenarodne. Leta 1920 je Lenin podpisal dekret o ustanovitvi šole novega tipa — višje umetnostne tehniške delavnice, ki je imela med drugim tudi fakulteto za arhitekturo. Nekaj let pozneje je šola dobila nov naziv: višji umetnostno tehniški inštitut.

Desetletno delovanje šole v tej obliki je za sovjetsko arhitekturo izredno pomembno. To je bila doba iskanja novih oblik revolucionarne umetnosti. Manjkale so gradbene izkušnje, gradbeni material in strokovne delovne sile. Objekti iz tretjega desetletja, ki so jih projektirali profesorji in slušatelji šole, napravijo še danes globok vtis. Naj omenimo izmed njih le

zgradbo časopisa „Izvestija“ (G. B. Barkin), kombinat „Pravde“ (P. A. Golosov) ali planetarij (M. O. Baršč, M. I. Sinjajeva); poleg teh je še mnogo drugih zgradb, ki so postale svetovno znane iz dobe revolucionarne sovjetske arhitekture od leta 1920 do 1935.

V prvem desetletju po revoluciji so imeli tudi na inženirsko-gradbeni fakulteti moskovske višje tehniške šole oddelek za arhitekturo, kjer so gojili zlasti projektiranje industrije in urbanizma. Na tej šoli so delovali znameniti arhitekti, med njimi V. A. Vesnin in A. V. Kuznecov, ki sta v tem času izvedla vrsto tekstilnih in strojnih tovarn, hidrocentral in tudi znanstvenih inštitutov. Prvi sodobni sovjetski urbanist pa je bil A. P. Ivanicki.

Ko je Sovjetska zveza stopila v svojo znamenito fazo industrializacije in elektrifikacije, se je pokazalo, da bo treba za tedanje in prihodnje potrebe vzgojiti vsaj 200 do 300 strokovnjakov letno. Zato so izvedli reformo študija arhitekture in 1930 spojili obe šoli v enotni višji arhitekturno-gradbeni inštitut, ki se je pozneje preimenoval v moskovski arhitekturni inštitut. Akademika I. V. Žoltovski in A. V. Ščusev sta izdelala prvi načrt rekonstrukcije Moskve; V. A. Vesnin je arhitektonsko obdelal znamenito hidrocentralo Dnjeprogos; Ščusev pa je tudi avtor Leninovega mavzoleja na Rdečem trgu v Moskvi.

Iz moskovskega arhitekturnega inštituta je izšlo mnogo vodilnih sovjetskih arhitektov, avtorjev številnih znanih objektov in zazidav. Med

Mestno gledališče v Celovcu

praznuje svoj stoletni jubilej

S slavnostno predstavo Beethovnovе opere „Fidelio“ bo celovško Mestno gledališče prihodnji četrtek obhajalo svoj 100-letni jubilej.

Iz zgodovine celovškega gledališča je razvidno, da je nastalo pravzaprav že leta 1737, ko se je razvilo iz „Doma plesov“. Dolgo časa je bilo gledališče last koroških deželnih stanov. Po letu 1848, ko je bila v Avstriji uvedena ustava, je gledališče postalo „Pokrajinsko“, leta 1868 — torej pred sto leti — pa je prešlo v last mesta Celovec.

Predstave celovškega gledališča so bile do leta 1910 v starem poslopju. Ob 60-letnem vladnem jubileju cesarja Franca Jožefa je bilo zgrajeno novo poslopje „Jubilejnega mestnega gledališča“, ki je bilo 1960 povsem obnovljeno in deloma razširjeno. V sto letih se je v celovškem gledališču izvrstilo skupno 24 ravnateljev, v drugo stoletje pa bo ustanova letos jeseni stopila pod vodstvom novega intendantu Herberta Wochinza.

Po drugi svetovni vojni celovško Mestno gledališče skupno vzdržuje mesto Celovec in dežela Koroška. V tej dobi se je gledališče kot najvišja kulturno-umetniška ustanova v deželi uspešno vključila v kulturno izmenjavo Koroške s sosednjima deželama Slovenijo in Furlanijo-Juljsko krajino; v tej dobi pa je gledališče odprlo svoja vrata tudi slovenski narodni skupnosti v deželi, ki je v minulih letih imela na odru celovškega gledališča že vrsto uspešnih kulturno-prosvetnih prireditev.

bodo v Opatiji od 14. maja pa do 20. septembra vsak torek in petek vrstili nastopi najbolj znanih jugoslovanskih folklornih ansamblov, kot so „Kolo“, „Tanec“ in „Lado“. Pridružili se jim bodo še KUD „Svetozar Markovič“ iz Novega Sada, „Mladost“ iz Subotice in opatijska „Zora“, medtem ko bodo iz inozemstva prišli skupina „Paul Taylor“ iz Amerike, „Sibirski folklorni ansambel“ iz Sovjetske zveze ter razne skupine bolgarskih in španskih folkloristov.

KULTURNE DROBTINE

Mednarodna razstava likovnih umetnikov treh sosednih dežel Koroške, Slovenije in Furlanije-Juljske krajine — INTART — ki je bila lani z velikim uspehom prvič prirejena v celovškem Domu umetnikov, bo letos v Vidmu, prihodnje leto pa v Ljubljani. Otvoritev letošnje razstave je bila najprej predvidena za 1. junij, vendar je bila otvoritvena slavnost na željo italijanskih gostiteljev preložena na 8. junij. Tudi letos bo na tej razstavi sodelovalo več likovnih umetnikov iz vsake od treh sosednih dežel.

Narodna galerija v Ljubljani praznuje letos 50-letnico svojega obstoja. V teh desetletjih se je Narodna galerija uspešno razvila ter povezuje zdaj v svojih zbirkah likovno umetnost vseh slovenskih pokrajin od srednjeveških dni do praga našega časa. Tako se je uspešno uresničila zamisel izpred pol stoletja o ustanovitvi Narodne galerije kot najvišje ustanove naroda, ki naj zbere in ohrani najboljše umetnine vseh časov, kar jih je ustvaril slovenski genij.

Šolske oblasti v New Yorku in drugih ameriških mestih imajo čedalje več opravka zaradi uničevalnega besa, ki se širi med šolsko mladino. Zaradi namernih poškodb šolske opreme ter vlomov in požarov v šolskih poslopih nastane vsako leto za milijone dolarjev škoda.

Med rudarskima mestoma Fohnsdorf in Zagorje se že dalj časa razvija plodna kulturna izmenjava. Trenutno je v Fohnsdorfu razstava zagorskih slikarjev ter učencev iz Zagorja, medtem ko so meseca marca v Zagorju razstavljali slikarji-amatjerji iz Fohnsdorfa. Pozneje bodo sedanjo razstavo prenesli v Knittelfeld, zanimajo pa se zanjo tudi v Judenburgu.

objekte mednarodne kakovosti štejejo zlasti avionski terminal v Moskvi (D. Burdin s sodelavci), kongresno palačo v Kremlju (M. Posohin, A. Mdojanc, N. Pekarjeva), Pionirski dvorec, jugozahodni stanovanjski rajon in še posebej naselje Nove Čerjomuške.

Živahen ulup moskovskega arhitekturnega inštituta izhaja iz njegove organizacijske strukture, pa tudi iz načina študija. Šola sprejema letno 200 do 300 slušateljev in traja 12 semestrov nepretrganega študija, s 36 urami na teden. V prvih letih je precejšen poudarek na prostoročnem in arhitekturnem risanju, mnogo ur je namenjenih tudi političnim vedam in tujim jezikom; projektiranja je v prvih letih še razmeroma malo, nato pa se razširi na 25 tedenskih ur. Študij je prva štiri leta enoten, nato pa se začne usmerjevanje na pet področij: na splošno arhitekturo, industrijsko arhitekturo, urbanizem, kmetijsko arhitekturo z načrtovanjem vasi ter oblikovanje parkov in krajine.

Iz nekdanih eksperimentalnih stavbišč so nastali prostorni stanovanjski okoliši, opremljeni z vsem, kar zahtevajo moderne urbanistične norme, z zgradbami, ki ne zaostajajo za podobnimi v tujini. Le problemov parkiranja in garažiranja še ne poznajo v takem obsegu kot v ostali Evropi. Vendar so tudi na to pripravljani, kajti za Volgo bo zraslo veliko novo mesto „Togliatti“, kjer bo sedež orjaške industrije osebnih avtomobilov.

V osrednjih mestnih predelih se dvigajo 20-nadstropne zgradbe iz povojne dobe; toda vsebolj jih izpodrivajo nove kovinske stolpnice, ogromni poslovni bloki in smeje konstrukcije filmskih dvoran, ki spominjajo na zahodna milijonska mesta.

-an.

Nagrade mesta Ljubljane

Za 9. maj, obletnico osvoboditve glavnega mesta Slovenije, so tudi letos podelili tradicionalne nagrade mesta Ljubljane.

Metod JERAS, solist baleta in koreograf Slovenskega narodnega gledališča, je prejel nagrado za balet.

Marjan LIPOVŠEK je prejel nagrado na predlog združenja glasbenih umetnikov.

Rudi KOSMAČ je bil nagrajen za vlogo Vincenta v drami „Kongres“.

Primož KOZAK je dobil nagrado za svojo dramo „Kongres“.

Miha MALEŠ, slikar in grafik, je bil nagrajen na predlog združenja likovnih umetnikov.

Rapa ŠUKLJE, novinar-ka radia Ljubljana, je dobila nagrado za novinarstvo.

Študenti o manjšinskem vprašanju

Klub slovenskih študentov na Dunaju je v sodelovanju z drugimi študentskimi organizacijami priredil minuli teden na dunajski univerzi zanimivo diskusijo. Razprava se je vrtela okoli raznih vprašanj slovenske narodne skupnosti na Koroškem s posebnim ozirom na člen 7 državne pogodbe, ki zagotavlja manjšinam v Avstriji enakopravnost na vseh področjih političnega, kulturnega, gospodarskega in družbenega življenja.

Izmenjava mnenj o manjšinskih vprašanjih je bila zelo pestra in zanimiva, saj se je odvijala med pripadniki obeh narodnosti in poleg tega med pristajši različnih svetovnonazornih ali strankarskopoličnih pogledov. Poleg predstavnikov Kluba slovenskih študentov in Koroške dijaške zveze so sodelovali tudi zastopniki socialističnih, ÖVP-jevskih in nemškonacionalnih študentskih združenj.

Zato je razumljivo, da so stališča segala od zelo pozitivnih do precej negativnih mnenj, saj je bilo prav tako govora o nerešenih vprašanjih člena 7 državne pogodbe in o potrebni podpori večinskega naroda manjšini v njenem boju za obstoj, kakor tudi o problemu vinčarstva in o tako imenovanem ugotavljanju manjšine.

Vendar pa diskusija kljub tako različnim pogledom nikakor ni zšla v nevarnost, da bi se zgubila v morebitnih prerekanjih, ki bi stviri več škodovala kot koristila. Ravno zaradi tega, ker je bil to prvi poskus te vrste, so organizatorji in udeleženci prepričani, da je pod določenimi pogoji možno razpravljati tudi o „vročih“ problemih.

Materinski dan v Bilčovsu

Proslava materinskega dneva minulo nedeljo je vsesplošno navdušila in zadovoljila vse, ki so dvorano pri Miklavžu dvakrat napolnili do zadnjega količka. Vse, kar so nam nudili pevke in pevci, mladi deklamatorji (ki jih je bilo kar 25 po številu) in še šolska mladina s svojimi igrami, je tako navdušilo občinstvo, da je bilo razpoloženje veselo razgibano ob občudovanju, kaj vse se da doseči z mladino. Res veliko talentov tiči v naši mladini in je le škoda, da se ti talenti pri mnogih vse premalo upoštevajo in tako ostanejo neizkoriščeni.

Omeniti še moramo, da je pri tej prireditvi prvič nastopil tudi novi 13-članski mladi moški zbor, ki nas je iznenadil s svojim izvrstnim nastopom. Hvala vam, fantje, posebno pa mlademu dirigentu Jožetu Boštjančiču. Hvala tudi mešanemu zboru in vodji Valentinu Kapusu ter hvala g. župniku Mihorju za lep nagovor. Zlasti pa moramo biti hvaležni našemu režiserju Janku Ogrisu, ki je kot duša našega prosvetnega življenja tudi tokrat vložil mnogo truda, da je nedeljska prireditev tako lepo uspela; zato mu tudi v bodoče želimo mnogo uspeha pri oblikovanju mladih talentov v ljubezni do odrskega ustvarjanja in v zvestobi materini besedi.

Naj v kratkih besedah zabeležimo še vesel dogodek. Zakonsko zvezo sta sklenila nevesta Veronika

Maierhofer iz Muškave in ženin Janez Seher, pd. Knaberle v Velinji vasi. Ženin je bil 13 let zaposlen v Švici, vendar tudi v tujini ni pozabil svoje materine besede; nevesta pa je bila vrla pevka in igralka našega prosvetnega društva. Veselo poročno slavlje pri Miklavžu je spremljala naša pesem, društveni odbor pa je s skromnim darilom izrazil nevesti zahvalo in čestitke. Na mnoga srečna leta!

Plešerka — Hodiš

Kljub ugodnemu vremenu, ki mnoge ljudi zvabi na izlete, ter številnim prireditvam ob materinskem dnevu se je minulo nedeljo zbralo lepo število ljudi pri Svetuju v Plešerki, kamor je vabilo Slovensko prosvetno društvo „Zvezda“ v Hodišah. Prišli so, da spet prisluhnejo vedno lepi pesmi.

Uvodoma je predsednik društva Janko Schöttl pozdravil navzoče in izrekel dobrodošlico predvsem tudi zborom iz Škofič in Viharje vasi pri Zrelcu, ki so kot gostje sodelovali na skupni prireditvi. V kratkem nagovoru se je spomnil pomena materinskega dneva in dejal, naj bi bil ta dan poleg vsega drugega tudi simbol

miru in zbližanja med obema narodoma v deželi.

Koncert je začel domači pevski zbor pod vodstvom Foltija Pavliča. Zatem so izmenoma nastopili mešani in moški zbor iz Škofič, ki ju je vodil Tone Umek, ter nemški zbor iz Viharje vasi pri Zrelcu, ki je bil šele pred kratkim ustanovljen in je bil to njegov prvi nastop pod vodstvom Foltija Pavliča. Razveseljivo je bilo med drugim tudi to, da so Hodišani po daljšem času spet nastopili tudi v mešanem zboru, kajti koncert je zaključil skupni mešani zbor iz Škofič in Hodiš s Kernjakovo pesmijo „Rož, Podjuna, Zila.“

Lahko ugotovimo, da so zbori podarili poslušalcem pisan šopek pesmi in jim tako posredovali lepo popoldne, ki se je zaključilo s plesom in srečolovom.

Kostanje

Globoko nas je pretresla vest, da je umrl župnik Janez Dragašnik. O tem je pričalo tudi veliko število žalnih gostov, ki so zadnji ponedeljek prišli k Rumašu na Korenu, da sprejmo pokojnika na njegovi zadnji poti.

Janez Dragašnik je bil sin zavedne Rumaševe družine, ki je kakor mnoge koroške slovenske družine v dobi nacizma morala v pregnanstvo. Ta usoda je mladega Hanzija — tako smo ga klicali domači — prizadela tembolj, ker je bil ravno sredi študija, ko je moral v izseljeništvu. Šele po vrnitvi je lahko končal srednjo šolo in študij bogoslovja. Kot kaplan je služboval po različnih župnijah, kjer se je predvsem posvečal vzgoji mladine. Toda zahrbljena bolezen je začela izpodkopavati njegovo zdravje, moral je opustiti duhovniško službo in se vrniti domov, kjer sta mu brat Tonči in njegova žena Fanika nudila bojniško oskrbo. Po dolgotrajni težki bolezni je župnik Janez Dragašnik umrl komaj 45 let star.

Pogreba se je udeležilo zelo veliko ljudi. V domači farni cerkvi se je od pokojnika poslovil prelat dr. Zechner, ob odprtem grobu pa dekan dr. Hornböck, medtem ko je kot sotrpin-izseljenec spregovoril Janko Tolmajer. Med žalnimi gosti so bili tudi podpredsednik Zveze slovenskih zadrug dr. Mirt Zwitter, bivši ravnatelj slovenske gimnazije dvorni svetnik dr. Joško Tischler in

Umrla je Poltnikova mati

Bistrica pri Pliberku. — V nedeljo smo na šmihelskem pokopališču položili k trajnemu počitku telesne ostanke Alojzije K r a u t, Poltnikove matere na Bistrici.

Alojzijo je v mladih letih, ko je bila zaposlena v Šmihelu, spoznal mladi Poltnikov Lojz in jo vzel za ženo. Na Poltnikovi kmetiji sta marljivo in skrbno gospodarila. Rodili so se jima otroci, katerim sta posvečala vsa skrb in jim posredovala dobro vzgojo.

Vse je bilo lepo, dokler ni po naših krajih in ljudeh segla krvava roka nacizma. Tistega usodnega aprilskega dne leta 1942 so nacistični nasilniki izgnali z domačije in odvedli v tujino tudi Poltnikovo družino, ki je zagrešila isti „zločin“ kot številne druge slovenske družine — ostala je zvesta rodu in domovini. Ko so morali v naglici zapustiti dom in so smeli vzeti s seboj le nekaj ročne prtljage, je Alojzija rekla svojemu možu, če le nista kaj pozabila. Mož Lojz pa je odvrnil: „O da, pozabila sva ves dom, toda še se bova vrnila!“ Močna vera v zmago pravice je tudi to družino spremljala v letih pregnanstva. Pač pa oče Lojz ni več dočkal dneva svobode; podlegel je trpljenju v izseljeniškem taborišču in njegovo truplo počiva v tuji zemlji.

Mati Alojzija se je z otroci vrnila po vojni spet v domačo vas, kjer smo

jo minulo nedeljo pospremili na njeni zadnji poti. Pogrebni svecanostim je prisostvovala velika množica žalnih gostov, poslovinne besede je spregovoril domači dekan, pevci pa so zapeli ganljive žalostinke.

Zveza slovenskih izseljencev bo na mesto venca prispevala ustrezen znesek za dijaški dom v Celovcu.

Rajna Poltnikova mati naj počiva v miru, žalujočim svojcem pa velja iskreno sožalje!

Pevski koncert

Zveza pevskih društev je priredila zadnjo nedeljo popoldne v celovškem Domu glasbe koncert slovenske umetne in ljudske pesmi, s katerim je hkrati počastila tudi materinski dan.

V razmeroma dobro zasedeni dvorani se je odvijal pester spored, ki so ga izvajali trije zbori: pod vodstvom prof. Cigana mešani zbor Koroške dijaške zveze in mešani zbor pevskega društva „Jakob Gallus-Petelin“, medtem ko je kot gost nastopil mladinski zbor iz Slovenjegra Gradca pod vodstvom svojega izvrstnega dirigenta Jožeta Leskovarja.

O nastopu domačih zborov tokrat ni treba obširno govoriti, saj smo iste pevce slišali že večkrat; v glavnem se spreminja le ime zbora, kakor se pač pokaže potreba. Edinstveno doživetje na nedeljskem koncertu pa je bil vsekakor slovenjegraški mladinski zbor, ki je v resnici lahko zgled, kakšno raven pevske kulture je mogoče doseči tudi s šolsko mladino. Obisk v Celovcu je bil prvo gostovanje zbora v inozemstvu, zdaj pa se pripravljajo za turnejo na Češkoslovaško, kjer bo s svojo res izvrstno kvaliteto prav gotovo deležen navdušenega sprejema in zasluženega priznanja.

Udeleženci nedeljske prireditve so bili nedvomno deležni izrednega kulturnega užitka.

V A B I L O

Slovensko prosvetno društvo „Edinost“ v Pliberku vabi na pomladansko kulturno-družabno prireditev

ki bo v soboto 25. maja ob 8. uri zvečer v dvorani gostilne Schwarzl v Pliberku. Sodelovala bosta pevski zbor in instrumentalni kvintet iz Pluja. Vsi prisrčno vabljeni!

Odbor

mnogi drugi. Zveza slovenskih izseljencev bo namesto venca dala primeren prispevek dijaškemu domu Slovenskega šolskega društva v Celovcu.

Svojcem in sorodnikom tudi tem potom izrekamo globoko sožalje.

Izdajatelj, založnik in lastnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem; glavni urednik: Rado Janežič; odgovorni urednik: Andrej Kokot; uredništvo in uprava: 9021 Klagenfurt, Celovec, Gasometergasse 10; telefon 56-24. — Tisk: Založništvo in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec - Borovlje.

Strokovna izobrazba

osnova uspešnega gospodarjenja

Nagla industrializacija gospodarstva postavlja kmetovalca pred čedalje bolj komplicirane proizvodne naloge. Zakoni tržnega gospodarstva, naraščajoče zahteve konzumentov po kvalitetnih kmetijskih pridelkih ter splošni ekonomski zakoni silijo kmeta, da povečuje in kakovostno izboljšuje kmetijsko proizvodnjo. Ogrone in zamotane proizvodne naloge pa mora reševati s čedalje manjšim številom delovnih moči.

Kmet se nahaja v dilemi, iz katere vodi samo ena pot: pot racionalizacije z ustrezno preusmeritvijo in poenostavitvijo kmetijske proizvodnje ter smotno uporabo kmetijske tehnike. Nakazani ukrepi, ki so za bodoči gospodarski obstoj sleherne kmetije eksistenčne važnosti, pa zahtevajo temeljito strokovno znanje in poznavanje vseh praktičnih prijemov sodobne kmetijske proizvodnje.

ALI IZKUŠNJE STARŠEV ZADOŠČAJO ZA USPEŠNO GOSPODARJENJE SINOV?

V času naturalne proizvodnje so za preskrbo kmečke družine in za gospodarski obstoj kmetije zadoščale podedovane in pridobljene izkušnje ter marljive roke kmečkih ljudi. Kmetija je pridelovala vse dobrine, ki jih je družina potrebovala za skromno preživljanje. Kmet je bil neodvisen od trga in od denarja.

Razvoj industrijske družbe pa je povzročil znatraj kmečke družine in v sistemu kmetijske proizvodnje temeljito preobrazbo: patriarhalni sistem je propadel, naturalna proizvodnja pa se je umaknila tržni proizvodnji. Kmet je postal tržni proizvajalec; ta napredek pa ga je spravil v odvisnost od trga in od denarja.

V spremenjenem proizvodnem sistemu kmet ni več izhajal s podedovanimi in pridobljenimi izkušnjami. Tržno gospodarstvo z vsemi zahtevami po kvantiteti in kvaliteti kmetijskih pridelkov ga je prisililo, da je zasnoval svoj proizvodni proces na trdnjših osnovah, to je na dosežkih znanosti in tehnike. Kmet se je moral prijeti strokovno izpopolnjevati. Šele široka strokovna iz-

obrazba ga je usposobila, da smotno izkorišča proizvodna sredstva, odgovarjajoč specifičnim priradnim in ekonomskim prilikam kmetije.

Danes je postalo tudi najbolj „zaostalemu“ kmetu očitno, da spričo čedalje močnejše konkurenčne borbe med posameznimi proizvajalci, agrarnimi deželami in gospodarskimi bloki kmetijska proizvodnja ne sme več biti rezultat naključja, temveč le plod najsodobnejših proizvodnih načel ter premišljenih in v podrobnosti izdelanih tehnoloških postopkov. Upravičeno smemo trditi, da bo v bodočem gospodarskem razvoju ostal kmet le tisti, ki bo poleg materialnih osnov posedoval še potrebno duhovno premoženje, to je fundirano strokovno znanje.

KAKO ODPRAVITI DUHOVNI DEFICIT KMEČKIH SINOV-NASLEDNIKOV?

Po drugi svetovni vojni se je na vasi izvršila temeljna socialna preosnova. Vas je prenehala obstojati kot zaključeno naselje kmečkega prebivalstva. Danes združuje vas ljudi, ki pripadajo različnim socialnim slojem in ki delajo in živijo pod najrazličnejšimi pogoji. Obstojeca socialna diferenciranost se je najmočnejše odražala pri mladini, ki je zaposlena na domačih kmetijah.

Vsiljuje se vprašanje, v čem obstoji razlika med kmečko in ostalo mladino na vasi? Brez dvoma ima nekmečka mladina boljše pogoje, da se izuči raznih poklicev in da z obveznim poklicnim šolanjem doseže določeno stopnjo duševnega razvoja. Ko nastopi službeno razmerje, ima urejen delovni čas in redno plačilo.

Mladina, ki je zaposlena na domačih kmetijah, pa živi in dorašča v precej drugačnih okoliščinah. Pogostokrat mora že v rani mladosti, to je v času, ko še obiskuje obvezno šolo, opravljati težka fizična dela. Posledica je pogostokrat duševna zaostalost, ki se zlasti očitno odraža tam, kjer starši nimajo dovolj razumevanja za strokovno šolanje svojih sinov. Iz kompleksa duhovnega deficita, preobremenjenosti s fizičnim delom in pomanjkanja rednih dohodkov pa rezultirajo vsi

občutki manjvrednosti kmečkih sinov-naslednikov ter njihov odnos do kmečkega dela, do kmetije in do staršev. Prav v tem tiči tudi jedro pogostih nesoglasij in konfliktov med starši in sinovi-nasledniki. Ni moč zanikati, da se nahaja starejša generacija — največkrat po lastni krivdi — v neprijetnem položaju, ki se odraža v neštetih variantah od škodljivega odklanjanja vsega novega pa do nepreudarne kapitulacije.

Tak položaj je dovolj resno opozorilo, da moramo v bodoče

■ s strokovnim šolanjem izravnati duševni deficit kmečkih sinov-naslednikov in jih usposobiti za zahteve sodobnega kmetijstva;

■ s smotno poenostavitvijo, racionalizacijo in mehanizacijo kmetijske proizvodnje fizično razbremeniti kmečko mladino in ji ustvariti boljše pogoje dela in življenja.

Ugotovili smo, da je teoretično in praktično strokovno znanje poleg materialnih osnov kardinalnega pomena za bodoči gospodarski obstoj našega kmeta. Gospodarskih osnov ni moč izbirati; prehajale so iz roda v rod in poedini rodovi so zastavljali vse svoje sile za ohranitev gospodarske substance. Kmet pa ima na voljo, da svobodno prijavi svojega sina v katerikoli kmetijsko šolo; to je vendar stvar zaupanja in neposrednega odnosa človeka do človeka.

Koroški Slovenci imamo v Podravljah lastno kmetijsko šolo, ki je v letih svojega delovanja vzgojila že lepo število mladih gospodarstev. Vendar pa se mora ta šola boriti s čedalje večjimi težavami predvsem zaradi tega, ker ji pristojne oblasti — čeprav se glede učnega načrta in razdelitve učne snovi prav nič ne razlikuje od tovrstnih nemških šol v deželi — še vedno niso podelile pravice javnosti. Zato bi bil že čas, da se končno najde ustrezen rešitev tudi tega važnega vprašanja in se koroškim Slovincem omogoči še uspešnejša strokovna izobrazba njihovega kmečkega naraščaja. Pozitivno rešitev bi bilo pričakovati tembolj, ker je kmetijski referent koroške deželne vlade šele pred kratkim izjavil, da je na Koroškem še premalo kmetijskih šol. Poleg tega pa je tudi pristojni minister za kmetijstvo in gozdarstvo doma na Koroškem in bi torej moral poznati potrebe tudi slovenskega dela koroškega prebivalstva.

O B J A V A

Zveza slovenskih izobražen-
cev priredi svoje prvo

SREČANJE

v nedeljo 19. maja ob 14. uri
pri Miklavžu v Bilčovsu.

Iz Celovca pelje poštini avto-
bus ob 13.20 uri z avtobusne
postaje.

Prisrčno vabi

odbor

Bergova galerija

bo odprta v Pliberku

V obnovljenem poslopu stare pošte v Pliberku bodo prihodnji ponedeljek slovesno odprli umetnostno galerijo, ki bo predstavljala domači in tuji javnosti znanega koroškega umetnika prof. Wernera Berga. Galerijo bo odprl deželni glavar Hans Sima v ponedeljek, ob 11. uri dopoldne.

Bergova galerija v Pliberku je bila ustanovljena na podlagi soglasnega sklepa, ki ga je lansko jesen sprejel občinski svet pliberške mesne občine. V minulih mesecih so v poslopu stare pošte uredili pet prostorov, v katerih bodo obiskovalci v bodoče lahko občudovali Bergove lesoreze in risbe.

Graščak in njegov oskrbnik

Bil je v tlačanskih časih graščak, ki je živel sam, to se pravi, brez žene, a bil je tak skopuh, da bog pomagaj.

Imel je oskrbnika, ta je bil pes, razume se, nihče ga ni maral — to se pravi, ljudje ga niso marali, graščak pa ga je imel rad ko punčico svojega očesa. Zato, ker je bil velik skopuh, da na svetu ni bilo podobnega, pravim, oskrbnik pa je to dobro vedel — pa kako bi tudi ne? Vsi so to vedeli. In oskrbnik je ravnal, recimo, takole: gospod ga pošlje nekaj kupovat, zlot ali kolikor že plača to stvar in vsem je znano, da stane zlot, in tudi graščaku same-mu, on pa mu vendar prinese še dve, tri kopejke drobiža nazaj — in zmerom tako. Svoje gospodarstvo zanemarija, njemu pa zmerom

Sladkosned

*V pedenjarstvu umno vlada
visočanstvo Pedenjped.
Tam se toči limonada
in ponuja sladoled.
Torta, puding, čokolada,
vse leti v prepad brez dna.
V pedenjarstvu je navada,
da se car ves dan sladka.
Kakor boben se napoka,
niti hip ni praznih ust.
Potlej se krivi in stoka,
v posteljo gre na dopust.*

Niko Grafenauer

ugodi — očitno je imel kakšno skrito misel. No, prav, mine tako kakšnih petnajst let, če ne še več, on mu vedno streže v vsem, graščak pa ga ima zmerom rajši, zmerom bolj mu zupa. Tako daleč je prišlo, da je vse gospodarstvo izročil njegovim rokam, vse mu je prepustil.

Pa pride nekoč oskrbnik h graščaku: tako in tako, mu pripoveduje, tole sem napravil tako, s temle sem tako ravnal. Graščaku pa — ko da bi mu z maslom po duši — tako mu je drago vse to poslušati. Pa ga je poslušal do kraja in mu pravi:

„Veš kaj, Ivan ali Peter,“ ali kako mu je že bilo ime, „ti si moj najzvestejši, ti si moj najbližji, saj drugače nimam sorodstva, a od znanec drugega ne pričakuj. Ljudje zmerom samo nase mislijo; ti si edini med vsemi, ti si moj najboljši, nikoli se ne ločim od tebe in hočem, da bi poslej čaj pil in kosil z menoj.“

Oskrbnik pa ga prime za pas.

„Zahvaljujem se vam,“ pravi, „za vašo veliko milost, samo hvala, ne morem čaja piti in kositi.“

„Zakaj ne?“ ga vpraša graščak.

„Ne jem,“ pravi oskrbnik, „in ne pijem od malih nog.“

Začudi se graščak, ne more verjeti. Oskrbnik pa trdi kar naprej: „Ne jem in ne pijem od malih nog!“

Poteklo je nekaj časa, graščak bi bil rad ljudi povprašal o oskrbniku, da bi se prepričal, pa ve, da mu vendar nobeden ne bo povedal resnice. Prizadeval si je, da dan ali dva ne odtrga od njega oči, a oskrbniku ne more nič: ne je, ne pije, a kar naprej se peha. Tedaj mu je graščak verjel.

„Kako pa moreš tako živeti?“ ga vpraša nekoč. „Saj lahko človek takole umre.“

„Kaj je tu treba umreti,“ mu pravi oskrbnik. „Jaz poznam takšno umetnijo, da se vsak lahko odvadi piti in jesti.“

„Res?“ se razveseli graščak. „Potem pa nauči še mene, če je mogoče. Saj če pomislim, koliko človek potroši za to jedačo, skoraj rubelj na dan, a večkrat, kadar goste prinese, niti s tremi ne izhajaš.“

„Zakaj pa ne,“ reče oskrbnik, „od srca rad, če boste le hoteli.“

„Kaj ne bi hotel, prosim te,“ reče graščak. „Kdaj pa me boš odvadil?“

„Kadar vam je prav,“ odgovori oskrbnik, „lahko tudi jutri začnemo.“

Pričakala sta jutrišnjega dne, oskrbnik zapreže koleselj, vzame vrv in zapelje k predverju.

„Kako pa me boš odvadil?“ ga vpraša graščak.

„Takole,“ mu pravi oskrbnik in se je odpeljal z graščakom v koleslju.

Tam pa je bilo kakšne tri, štiri vrste daleč brezno, veste, pa tako globoko, da mu še dna ne vidiš — da bi se brez tuje pomoči izkopal iz njega, je nemogoče, pa bodi še tako močan. Pripeljeta se k temu breznu.

„Posedite,“ mu reče oskrbnik, „tri ali štiri dni v tem breznu pa se vam nikoli več ne zahoče jesti.“

Graščak se razveseli, da bi imel manj stroškov, in mu ukaže, naj ga brž spusti, a če bo kdo vprašal: Kje pa je gospod? — mu pravi: reci, da se je odpeljal v Kijev ali kamor že.

Spustil je oskrbnik graščaka na vrvi v brezno in se je odpeljal lepo domov. Drugi dan se šele zvečer pripelje k prepadu.

„Kako je, gospod, bi radi jedli?“ ga vpraša.

„Rad bi, brat,“ odgovori graščak.

„Nič ne de, dragi moj gospod,“ pravi oskrbnik, „tako je od začetka.“

In se je spet odpeljal domov.

Drugi dan pa spet pride.

„Kako je, dragi moj gospod, bi radi jedli?“

„Silno rad bi, brat,“ je že jezen rekel graščak.

„Nič hudega, nič hudega, dragi moj gospod,“ reče oskrbnik in se spet odpelje.

Pa pride tretji dan.

„Kako je, gospod, bi radi jedli?“

„Rad bi,“ zavpije graščak, „tako me potegni nazaj!“

„Nikar se ne vznemirjajte, ne vznemirjajte

se, dragi moj gospod, tale dan je težko, potem pa vam bo že vseeno, boste videli.“

In se je brez graščaka odpeljal domov.

Potem sta minila dva dneva, oskrbnik je prišel šele tretji dan.

„Kako je, gospod, bi radi jedli?“

A graščak že ne spravi več besede iz sebe, samo z roko pomaha — ni treba ali nekaj podobnega.

Dobro. Tedaj je oskrbnik zapregel konja in se ponoči pripeljal ponj. Pripeljal ga je, ga položil v posteljo, razposlal pisma znanim graščakom, da je tako pa tako: „Pripeljal se je gospod iz Kijeva in silno je oslabil, pridite se posloviti od njega.“

Zbrali so se graščaki, gledajo ga, ga sprašujejo, njemu pa je vseeno komaj še diha.

„Kaj pa je z vami?“ ga sprašujejo.

Graščak pa samo z roko kaže na oskrbnika. Pa vsi oskrbniku:

„Povej nam, kaj je, ti vse veš.“

Oskrbnik pa zahlipa zdaj pa zdaj, si otira solze.

„Nič ne vem,“ pravi, „kaj je z njim, siromakom.“

Graščak pa spet s prstom kaže nanj. Ne razumejo graščaki in ga ne razumejo. Na lepem pa eden izmed graščakov opazi papirje na mizi in začne jih brati vsej gospodi, a na teh papirjih piše, da graščak vse, kar je premičnega in nepremičnega, zapušča dragemu oskrbniku. Vsi graščaki so dobro vedeli, da je oskrbnik tudi v resnici bil tak, da človeku ne more biti bližnji, in so začeli gospodarja tolažiti:

„Vse bo po vašem, le nič skrbi!“

Graščak pa leži in leži in vnovič s prstom kaže na oskrbnika, gospodje pa zmerom svojo:

„Le nič skrbi, nič skrbi, vse, vse bo njegovo.“

Poležal je graščak en dan in je izdihnil. Oskrbnik ga pokoplje in joče pa pogosti vso gospodo, ki se je zbrala. Graščaki več ne prezirajo oskrbnika, da je kmet, pa samo zato, ker je postal gospod, kakršni so sami, morda pa še bogatejši.

Ukrajinska pravljica

Lojze Krakar:

Češnja v belem

**Spet se v našem vrtu
češnja preoblači,
z dežjem se umiva,
z vetrom se krtači,**

**a pomlad ji takšno
lepo krilo živa,
da je prav zaresno
hčerka nevoščljiva.**

**Kdo je, se sprašuje,
dal ji tole krilo,
kje so zanj kupili
takšno lepo svilu,**

**ali se je sama
naučila tkati,
ali pa nemara
so doma bogati!**

**Gleda in modruje:
vem, pomlad je mama;
tudi moja včasih
zame živa sama,**

**ampak kdo je očka!
Očka! Tam v sinjini
nad gorami sonce
žvenketa s cekini ...**

Črevec

ba zelo zoprna. Mimo je prišel kmetič in zasial v steklenici jok in stok. Steklenico si je potem natančneje ogledal, in vrag ga je zaprosil, naj ga reši.

Kmet se ni hotel prena-giliti. Vrag mu je obljubil zlate gradove za svobodo, kmet pa je bil gluha za njegovo prošnjo in za njegove obljube. Vrag je še bolj milo prosil in obljubil kmetu, da mu pokaže, če mu odmaši steklenico, vse zdravilne rastline, ki rastejo na polju, ob potokih in v gozdu.

Ta ponudba je bila kmetu tako všeč, da je vraga spustil na svobodo.

Ko je vrag zletel iz steklenice, se je najprej dobro pretegnil, nato pa zaklel, ker je stopil na črevec. Kmetu pa je rekel:

„Vidiš, to je črevec, ki naredi drisko.“

Kmet je bil hud, ker ni verjel, da bi bil ta plevel za kaj. Jezen je vraga zapodil, sebi in vsem ljudem v škodo.

Potem pa je kmeta le gnala radovednost in je poskusil to sredstvo; učinkovalo je na njem tako, da je bilo strah in groza.

Koroška narodna

gostilne bi morala že biti tukaj. Tudi Petra ni. Da ni kaj narobe?!”

Srečko ni odgovoril. Tudi njega je skrbelo; kaj pametnega se ni mogel domisliti.

„Če jih še nekaj časa ne bo, bi morda kdo od nas stopil v vas in se skušal neopazno približati gostilni. Morda bi lahko kaj zvedel. Tudi naši so v vasi,“ je zašepetal stražar. „Pojd, Srečko, in Jako vprašaj, najstarejši je in desetletar; on naj odloči. Tako dolgo ostanem jaz na straži.“

Srečko je po nekaj trenutkih razmišljanja prikimal. Ko se je ravno hotel vrniti v lopo, ga je stražar še zadržal. „Prej se mi je zdelo, da nekaj poka v vasi. Le slabotno se je slišalo, veter je premočno pihal. Vendar ne vem, kaj bi to bilo. Nemci se vedno podijo okoli in streljajo na vse, kar jim pride pred cev. Posebno na pse; še psi jih ne marajo. Jaki povej, morda pa se motim.“

Izza oblakov je pridrsel mesec. Doktor se je tresoč od premraženosti zagledal vanj. Kakor da se je prej skrtil, da ga gestapovci ne bi dobili v roke. Gotovo so ga iskali po vsej vasi. Pretaknili so vse hiše, za katere so sumili, da bi mu mogle nuditi zatočišče. Za roko, ki ga je skelela, se ni zmenil.

Cesta, ki je tekla precej daleč od njega, se je nenadoma razsvetlila. Neki avtomobil je prav počasi vozil po njej. Ustavljal se je in zopet zapeljal; njegovi žarometi so previdno tipali po bližnji okolici.

Kot blisk je legel doktor v travo. Skoraj glave ni upal dvigniti. Mokra in ostrava me je rezala v obraz. Z las mu je curljalo. Mesec, ki je prav počasi lezel za oblake, mu je drsel prepočasi; ravno sedaj se ni hotel skriti. Okoli njega pa je bilo vse tiho. Gluha noč in šelest vetra. Ni videl, kdo bi utegnil biti v avtomobilu. Morda so bili gestapovci, ki so ga še iskali, vendar je dvomil v to. Premalo jih je bilo. Zlepa bi ga ne našli. Morda so bili vojaški avtomobili, ki so

zlasti ponoči zelo pogosto vozili skozi vasi in prevažali hrano in vojaško opremo za enote, ki so bile raztresene po vseh krajih.

Končno je avto pospešil hitrost in odbrzel naprej. Lopa je bila sicer že precej blizu, saj je videl njene obrise, vendar je moral biti še nadvse previden. Nocoj sta s profesorjem svojo neprevidnost dovolj drago plačala. Izgubili so dobrega tovariša in borca, on sam pa tudi dolgoletnega prijatelja. Ob tej misli se je stresel in škrtnil z zobmi. Sam trenutno ni mogel ničesar storiti; čimprej mora priti do tovarišev v lopi, da se z njimi pogovori. Čutil je silno potrebo, da se pogovori s tovariši. Ni mogel več prenašati zlohotne črne samote.

Previdno je dvignil glavo in strmel nekaj časa nepremično v temo, da so se je oči zapet privadile. Nato je vstal in spet prisluhnil. Vse je bilo mirno. Neslišno je pohitel med visoko travo, preskočil plitev jarek, poln vode, in se priplazil v bližino lope. Le gosto grmičevje, ki je nepoklicanemu zagrinjalo vse, kar se je dogajalo v njeni notranjosti, ga je še ločilo od nje.

Oblaki so še vedno viseli nad vasjo in gosta tema je dobro skrivala begunca. Mesec se je zopet skrtil. Zadovoljen se je doktor ozrl v oblake, ko ga je nenadoma vzdramil šum. Zdrnil se je. Iz gostega grmovja je previdno pogledal partizanski stražar.

„Zdravo, doktor,“ je sklonjen zašepetal partizan, ki je že ves čas kljub trdi temi opazoval okolico; njegove oči so bile izurjene. Za trenutek je začuden zrl v prišleca. „Sam? Le brž vstopi, čakajo te!“

Ko sta odmaknili široko desko in vstopila, ju je objela slabotna svetloba komaj brleče sveče. Nejasni obrisi postlav, sedečih na ilovnatih tleh, so se premikali po lesenih stenah. Zrak je bil zatohel.

Zdravnik še ni dobro sedel, ko je že pričel: „Tovariši,

*ljudje
na svoji zemlji*

VLADO
FIRM

5. nadaljevanje

Takrat, ko je bil še doma, je prav tako stal pred hišo in se oziral po širnem plujskem polju. Bila je mesečna noč in šel je vasovat. Tudi takrat je v vasi zalajal pes in fantovski ukanje ga je speljalo v temo. Hodil je med vrtovi, sukničje obešen prek ramen, in preskakoval ograje. Ustavil se je na koncu vasi, pri nizki kajži. Vzpel se je in rahlo potkal. Čakal je minuto, dve in ko se je neslišno odprlo okno, je med cvetočimi pelargonijami zagledal njen obraz. Ni vedel, kaj naj ji reče, in ko mu je z roko zmršila lase, se je nasmešnil. Hotel je zavriskati, a mu je z dlanjo zaprla usta ...

Danes je bil sam. Ne, ni bil sam; bil je med tovariši, med partizanskimi borci. Dekle je daleč, onstran meja, v taborišču, v Nemčiji. Stisnil je roke. Zmrzilo ga je. Na ramo mu je legla težka roka. Bliskovito se je obrnil in segel v žep. Pred njim je stal stražar; nejasno je videl obrise njegovega obraza.

„Tovariš, nikar ne stoj tukaj, tema je, toda Nemci imajo dobre oči.“

Srečko je prikimal. Čutil je, kako mu je kri udarila v lice. Borec je in vendar ga je moral stražar opozoriti. Brž se je zrinil v goščavje. „Zamenjati sem te prišel, veš.“ Zopet je bil zbran in umirjen.

„Ni sile, lahko še ostanem, Srečko. Skrbi me, tovariši iz

Otroka ne smemo strašiti

Pri otroku lahko zelo pogosto povzroči strah pripovedovanje o duhovih in mrličih, ki ponoči vstajajo iz grobov in pohajajo po ulicah ter po hišah kradejo poredne otroke. Tako preplašenega otroka je treba prepričati, da to ni res oz. sploh ni mogoče. Priporočljivo je, da s preplašenim otrokom obiščete pokopališče. Treba mu je povedati, da se na pokopališču hodi zaradi spoštovanja do pokojnikov in da so grobovi za to, da se ohrani spomin na drage pokojnike.

Prav tako lahko škodljivo vplivajo na otroka tudi filmi, televizija ali gledališče, še posebej, če otrok gleda filme — oddaje, ki so preveč dramatične.

Strah je kot priroden pojav človeku prirojen. Dojenček se npr. prestraši pri dotiku s hladno vodo, nepoznanimi ljudmi, z neznano okolico itd. Ta prirodni strah je povezan z nagonom samoohranitve. Z leti si otrok pridobiva izkušnje in se počasi osvobodi pretirane strahu pri pojavu navedenih efektov in počasi pridobi normalno obnašanje.

Kljub temu pa je potrebno, da starši pri otroku obdržijo občutek strahu, kadar gre za škodljive stvari, npr. če otroka strašimo pred posledicami v primeru, da se preveč nagne čez odprto okno, pred dotikom razžarjenih predmetov, pred ognjem in podobnim. Tudi na ulici je treba odločno posredovati in prestrašiti otroka zaradi brezglavega prehoda čez ulico. Če otrok sovraži novorojenega brata ali sestro ali se neprijateljsko obnaša, je ljubosumen in ga želi celo raniti, ga moramo ustraševati, hčerki pa mu svetovati, kako naj se vede do mlajšega brata ali sestre. Moramo ga prepričati, da tudi njega ljubimo, še bolj kot pa novorojenega brata ali sestro.

Če otroku sami ne moremo izbiti iz glave strahu in še naprej trpi od posledic namišljenih sil ter se čuti ogroženega, moramo poiskati pomoč pri zdravniku specialistu, psihologu ali otroškemu psihiatru.

Spomladanske težave z želodcem

Precej bolnikov se zateče spomladi k zdravniku zaradi želodčnih težav, še več pa je takih, ki raje počakajo doma, da se bolezen bolj razvije in šele potem iščejo zdravniško pomoč. Mislijo si pač: „Bo že nehale boleti!“ Če gre za pokvarjen želodec zaradi kakšnega prekrška v hrani ali zaradi manjše količine delno pokvarjene hrane, zaradi prehlada, mrzle pijače in podobnega, potem bolečine po krajšem postu ponavadi res prenehajo. Če gre za kaj bolj resnega, potem pa jih zlepa ni konec, še močnejše postajajo.

Spomladi in jeseni želodec posebno rad nagaaja. Če je bil nekdo že prej na želodcu bolan, pa je bolezen precej pozdravil, mu rada vzplamti spomladi in jeseni navo, posebno še, če ni bil dovolj discipliniran v prehrani, navadah in zdravljenju.

POVEŠEN ŽELODEC pri nekaterih ljudeh, ki imajo slabe živce, povzroča neugodno napetost, če so se preveč najedli. To ve-

Televizija in obiski

Televizija je uvedla povsem nov slog pri sprejemanju obiskov. Če vas obiščejo sorodniki, prijatelji ali naključni znanci, jih boste med televizijskim sporedom prav gotovo sprejeli v sobi, kjer je TV sprejemnik. V tem primeru bo pogovor bolj malo, vsi boste zrl v zaslon, gospodinja pa bo svoje gostoljubje dokazala na zelo preprost in praktičen način.

Ker je med sporedom gospodnji in tudi gostom neprijetno, da se gostiteljica nenehno spreha med kuhinjo in sobo, je najbolje že pred prihodom obiskov pripraviti vse najnujnejše.

■ Postrežite z jedili, ki jih je moč jesti z roko ali v skrajnem primeru z vilicami brez noža.

■ Ne ponudite gostom jedi, ki morejo zdrkniti s krožnika. Izogibajte se graha, trdo kuhanih jajc, raznih omak, ki morejo umazati naslanjače ali krila, medtem ko gost zre v dogajanje na zaslonu.

■ Najenostavneje je, če gostom ponudite sendviče, ki ste jih zelo preprosto obložili, slane palčke, kekse in vse skupaj naložite na mizo, ob kateri sedite.

lja posebno za tiste, ki hitro shujšajo ali pa so zelo suhi. Taki ljudje navadno trpijo tudi zaradi zaprtja. Bolnik s povešenim želodcem naj je čim bolj kalorično in obenem lahko prebavljivo hrano, da se bo zredil. Maščoba v trebuhu mu bo želodec dvignila in težav ne bo. Je naj večkrat in nikdar do sitga, tudi pijač ne preveč. Šele ko se bo zredil, lahko je in pije normalno.

■ KRONIČNO VNUTJE ŽELODCA je zelo pogostna bolezen. Kriva je stalna slaba hrana, kajenje, alkoholne pijače, prevroča hrana, preveč začinjena hrana in slabo prežvečena hrana. Bolečine so v žlički, trebuh je napiet, da tišči pas in obleka, včasih postane bolniku slabo. Včasih se bolniku riga, peče ga zgaga, tudi bruha, posebno zjutraj. Apetit je slab, na blato gre neredno, včasih prepogosto. Iz ust mu smrdi. Če je vzrok bolezn kakšno gnojno žarišče v telesu, npr. gnili zobje, je potrebno najprej to urediti. Kajenje je treba zmanjšati, pitje alkoholnih pijač opustiti, uporabljati čim manj začimb, prav tako pa tudi opustiti težko prebavljive in premasne jedi. Hrano moramo dobro prežvečiti, ne sme pa biti prehladna in ne prevroča.

■ RANA NA ŽELODCU ALI DVANAJSTERNIKU

nastane tedaj, če je v želodcu preveč želodčne kisline. Da pa je kisline preveč, so navadno krive cigarete, alkoholne pijače, prava kava in stalna duševna ter živčna napetost. Bolnik ima občutek pritiska, tope bolečine ali pa grizenja v želodcu. Bolečine so na tešče in pri praznem želodcu, po jedi izginejo. Spomladi so bolečine še bolj močne kot običajno, pa tudi v jeseni niso majhne. Bolnika peče zgaga, ker ima preveč kisline, zaprt je in večkrat bruha. Za točno ugotovitev bolezni je potreben rentgenski pregled želodca ali pa rentgensko slikanje želodca, ugotovitev kisline v laboratoriju in včasih še kakšna dodatna preiskava. Rana je nevarna, če poča, ker gre takrat za življenje. Zdravljenje bolnika, ki ima rano na želodcu ali dvanajsterniku, ni težko, če bolnik upošteva navodila. Potrebna je stroga dieta. Prepovedane so vse močne začimbe, kisline, kajenje, alkoholne pijače, prava kava, svina, svež kruh in vse vrste suhega mesa. Jest je treba večkrat pomalem. Razen tega so potrebna zdravila, pitje slatine in primeren delo brez posebne živčne napetosti. Včasih, posebno po 45 letu starosti ali pa če se rana predre, ne gre brez kirurškega no-

Drobni nasveti

■ Ko barvate lesene okvire pri oknih, se največkrat jezite, ker pri delu zamažete steklo. Poskusite pred barvanjem premazati steklo s čistim kisom. Barva se ne bo prijala oken.

■ Če 10 cm nad zemljo zvežete paradižnikove sadike z bakreno žico, boste odpravili parazite, ki radi napadajo vrtnine. Bakrov sulfat, razvija se pri rjavenju bakra, preprečuje prihod zajedalcev.

■ Strožji fižol ima šestkrat debele niti. Poskusite dati tak fižol pred čiščenjem za nekaj minut v vrelo vodo; nitke boste z lahkoto odstranili.

■ Da odpravite neprijeten duh v dolgo zaprtih omarah, segrejte kovinsko posodo in vlijte vanjo malce vinskega kisa, potem pa posodo postavite v omaro in dobro zaprite. Kis bo impregniral les in nevtraliziral neprijeten, postan vonj. Čez eno uro odprite vrata omare; duh po kisu se bo hitro porazgubil.

■ Pokrovčki pri steklenicah se ne bodo trdno oprijeli steklenega grla, če jih boste pred zapiranjem premazali z voskom ali suhim milom.

ža. Z operacijo želodca seveda rano odstranimo.

Vse te bolezni bi bile dokaj hitro ozdravljene, če bi bolniki ne grešili posebno s kajenjem in pitjem alkoholnih pijač. Tako pa se težave večkrat brez potrebe vlečejo leta in leta ali pa se obdobja povečujejo, kar ni v prid niti bolniku niti družbi.

Poskusite!

PARADIŽNIKOVA JUHA PO PRIMORSKO

Potrebujemo: pol dcl namiznega olja, malo zelene, vodo, sol, 20 dkg paradižnikove mozge, zelen peteršilj in poper.

V hladno olje denemo paradižnikovo mozgo in hladno vodo, dodamo očiščeno, oprano in na koščke zrezano zeleno, poper in sol. Kuhamo 15 do 20 minut na zmernem ognju. Pred serviranjem dodamo sesekljani peteršilj in listje zelene, da s kuhanjem ne izgubita svoje hranilne vrednosti. V juho zakuhamo riž.

JUHA Z ŽLIČNIKI IZ MOŽGANOV

Potrebujemo: svežen zelenjavo za juho, majhno čebulo, 5 zrn popra, 3 žlice olja ali druge maščobe in 2 stroka česna.

Za žličnike pa: pol čebule, 2 žlici olja, 10 dkg možganov, jajca, sol, poper, zeleni peteršilj in žemijo.

Na olju pražimo polovico korenja in pol čebule. Zalijemo z vodo in dodamo ostalo zelenjavo. Kuhamo do mehkega, precedimo in zakuhamo žličnike.

Za žličnike: možgane prepražimo na drobno sesekljani čebuli. Ko se ohladijo, dodamo jajca, namočeno žemijo, sol, poper in sesekljani peteršilj. Zmes mora nekaj časa stati, nato pa iz nje zakuhamo žličnike.

JUHA IZ SESEKLIJANEGA MESA

Potrebujemo: 10 dkg sesekljanega mesa (govejega), žlico riža, čebulo, 3 žlice olja ali druge maščobe, 2 žlici moke in pol dcl kisle smetane.

Meso in na drobno zrezano čebulo pražimo na olju le toliko časa, da spremenita barvo. Posujemo z moko, zalijemo z vodo, popopravimo in posolimo. Kuhamo 15 minut. Nazadnje zakuhamo v juho še riž in ji dodamo svež sesekljan peteršilj.

Ce imate preveč ali premalo kilogramov

Če imate vsaj pet kilogramov več, kot je prav, ubogajte naše nasvete; če je kilogramov še več, odidite k zdravniku!

Najprej pa si prve tri dni zapisujte vse, kar ste pojedli! Prijete se boste za glavo, ko boste pregledale seznam zaužitih jedil! Torej!

● Navadite se na obilen zajtrk, potem pa do kosila nič.

● Jejite počasi in dobro žvečite hrano!

● Če ste med obroki lačni, popijte kozarec vode ali mleka. Voda ne redi.

● Bodite aktivne, zani-

majte se za vse in ne razmišljajte venomer o hrani.

● Nikomur ne govorite o svoji dieti!

● Bodite potrpežljivi! Nagrado boste osvojile z vztrajnostjo. Tedensko smete shujšati za pol kilograma. Ne gladujte dva dni, ker se boste tretji dan preveč najedle!

In kadar ste suhi kot freska!

● Lažje je shujšati kot se zrediti. Navadite se postopoma na večje količine hrane.

● Pred zajtrkom globoko vdihnite zrak pred odprtim

oknom, popijte kozarec vode v majhnih požirkih in dobro zajtrkujte!

● Sprehajajte se pred jedjo, kadarkoli utegnete!

● Jejite ves dan, toda le lažje jedi, da si ne pokvarite teka za večje obroke!

● Ne pretiravajte s pecivom in sladkarijami, ker si lahko nepopravljivo pokvarite postavo!

● Jejite vse! Spite devet ur dnevno!

● Ko boste zadovoljivo težki, zmanjšajte obroke, dokler ne boste jedli spet normalnih 2500 kalorij. Nadzorujte težo, in ko pričnete hujšati, jejite spet več!

„Utrujeni ste videti. Posedite. Nekaj polente že še bo za vas. Doktor, kakor vidim, si prišel sam s tovariši. Dobili smo sporočilo iz vasi, zato sem pohitel sem v bazo, da se pogovorimo o akciji, ki nas čaka in ki mora uspeli.“

„Tovariš komisar...“ je začel trudno doktor, vendar ga je komisar prekinil: „Vem, nesrečo sta imela; morda sta bila premalo previdna. Izgubili smo izkušenega in hrabrega borca. Padel je za našo svobodo. Gotovo bi se bilo vse drugače izteklo, da se ni zataknilo s kurirjem Petrom, ki so ga ujeli in jim je šele pozneje spet ušel.“

Doktor je zrl v resne obraze borcev. Sedaj mu je stvar postajala jasnejša.

„O tem se pogovorimo pozneje, doktor. Sedaj je najvažnejša naša nova naloga, ki jo moramo opraviti. Prišel si ob pravem času, doktor,“ je še pripomnil komisar. Borci so se zgnili okoli njega in napeto prisluhnili. Na žgance so popolnoma pozabili; nič več niso bili lačni. Komisar je nadaljeval: „Doktor, z nameravano akcijo si dobro seznanjen in želeli bi slišati še tvoje predloge. Domačin si in mesto dobro poznaš. Bi vodil to akcijo?“

Zdravnik je naslonil obvezano roko na kolena in po krajšem razmišljanju dejal: „Res je, tovariši. Razmišljal sem že o tem, z veseljem prevzamem to nalogo. Mestnemu glavarju je naš obveščevalec tesno za petami; vemo za vsak njegov korak. Za akcijo bi potrebovali dva mlada prostovoljca.“

„Doktor, velja. Menim, da se tovariši strinjajo s tem. Tudi prostovoljca bomo kmalu imeli. Kratek počitek in malo spanja pa nam ne bi škodilo,“ je zaključil komisar.

Kmalu je bilo v bunkerju vse mirno. Slišati je bilo le rahlo dihanje spečih, na pol sklonjenih, na pol ležečih borcev. Zunaj pa je sivo megleno jutro preganjalo mrak.

gostilničarka Mici naju je spoznala in poklicala gestapo. Profesorja so ubili, sam sem ušel. Moramo naglo ukrepati.“

Nekaj trenutkov je vladal v lopi molk. Partizan Srečko je še tesneje priprl malo okence in pripomnil: „Doktor, tiše. Premalo previdna sta bila; nismo bili zaman v skrbeh.“

„Vem,“ je odgovoril zdravnik in žalostno prikimal. „V roko sem ranjen. Na srečo me je le oprasnilo. Imate kakšen povoj?“

Srečko je prisedel k doktorju in mu s starim povojem, ki ga je iztaknil nekje med razno ropotijo v lopi, pomagal poviti roko.

„Posušiti se moraš, doktor, ves si moker in ozebel. Že najdemo kakšne cunje zate. Tak ne moreš na cesto,“ je pripomnil Jaka, ki je ves čas molčal in poslušal razgovor.

„Tako, tako, Jaka,“ se je spet oglašil Srečko. „Kdo ve, če ne bo kaj kmalu moral on poskrbeti za nas.“

„Pogovorili smo se o vsem, načrt je pripravljen; čim prej moramo v bazo. Z nami pojdeš, doktor,“ je zaključil pogovor Jaka in vstal. „O vsem ostalem se pogovorimo v bazi. Na noge, tovariši!“

Nebo je bilo še vedno oblačno. Petelini so se oglašali, ko so borci drug za drugim v daljših razmakih zapuščali staro lopo in hiteli proti vzhodni pogorja, v štab, ki se je nahajal v nekdanjem zapuščenem bunkerju, dobro skritim med gostim drevjem, poraslim z mahom in praproto. Nemci so jih v okolici precej razrušili, na tega pa so očitno pozabili. V tem zapuščenem bunkerju, odmaknjenem od sveta, je štab snoval in pripravljaval načrte za akcije.

Ko je zdravnik Ivo s tovariši po skrivni stezi prispel v bunker, je komisar odreda sedel na starem zaboji in zbranim borcem pripovedoval o streljanju talcev v mestu, katerih smrt je zakrivil mestni glavar. Slisjenih ust in pesti so ga poslušali. Komisar je opazil doseple borce in zdravniška lva ter je vstal in jim pohitel nasproti.

Bilo je že poldne, ko so nemški vojaki nasilno pripeljali vaščane pred občinsko hišo, iz katere se je pokazal naduti župan, zvest hitlerjanec. Ko je zagledal zbrane vaščane, ki so zbegani in prestrašeni strmeli vanj, je ukazal stražam, naj jih odvedejo v središče vasi, kjer je na kolu viselo privezano truplo ustreljenega profesorja-partizana. V spremstvu višjega nemškega oficirja je za vaščani prispel tja tudi župan.

Tiho in s povešenimi glavami so stali vaščani okoli mrtvega partizanskega borca. Matere so stiskale otročičke tesno k sebi, da ne bi jokali in s tem razdražili nemške vojake, ki so se z načelnim nasmehom prerivali med ljudmi in si s silo krčili pot. Župan je na oficirjev namig s piskavim glasom začel: „Zbrani ste pred sramotnim kolom. Le dobro si ga oglejte! Zapomnite si, da je tukaj še dovolj prostora za vsakega izmed vas. Tako, sedaj pa se poberite domov!“

Niti en pogled se ni uprl v župana — nemškega hlapca. Vaščani so se prav tako tiho, kot so jih pripeljali tja, spet razšli na domove. V njihovih srcih pa je tlela iskra upora in se porajala misel na obračun. Ko so se z večerom prižgale tisočere zvezde in je veter prilažen potegnili preko polja, se je tu in tam prikradla kakšna postava iz vasi, stekla h kolu in položila ob truplo cvetje z vaških vrtov.

Ko so drugi dan sporočili županu, da je ubiti partizan zasut s cvetjem, je skoraj pobesnel od jeze. Takoj je zaprosil vojaško poveljstvo, da ob kolu postavi stražo. Toda kljub čuječnosti nemških vojakov so oficirji krajevne posadke, ki jih je župan povabil, naj si ogledajo ubitega, zvečer presenečeni strmeli v prazen kol pred seboj. Županu so debele znojne kaplje zalivale tolsti vrat, ko je s težavo izdaval: „Strašno, gospodje, izginil je!“

(Se nadaljuje)

skrivnost neke noči

Na sencih mi sivijo lasje, toda tega dogodka se spominjam, kot bi se bil zgodil včeraj. Čeravno nisem bil neposredno osebno prizadet, se mi je neizbrisno vtisnil v spomin.

Bilo mi je dvajset let, služil sem vojake. Bilo je oktobra v času velikih vojaških vaj. To je pomenilo korakanje v zgodnjih jutranjih urah, vzdolž dolgih vrst topolov, ki so otresali zadnje listje z vej. Naš odred se je moral pridružiti svoji skupini v Bretaniji.

Drugi dan našega pohoda je zbolel poveljujoči častnik, kar je pomenilo, da sem moral preskrbeti prenočišče za častnike in moštvo v vasi, kjer smo se ustavili. Odšel sem torej k županu, da sva določila hišo, kjer bi imeli kaj prostora. Ta dolžnost mi je pomenila prijetno spremembo v enoličnosti vojaškega življenja, pomenila mi je vstop v življenje novih ljudi, čeprav le trenuten. Mala vasica je bila naenkrat nabito polna ljudi, zaseden je bil vsak kotiček. Nismo pa smeli zavzeti prostorov v hišah, kjer so prebivale same ženske. Uspelo mi je, da sem preskrbel prenočišče prav za vse, razen sebe. Župan je bil v zadregi, jaz pa sem bil kar zadovoljen: kaj zato, če enkrat prenočujem pod milim nebom?

Toda župan se ni hotel sprijazniti z mojim sklepom. Ko sva korakala proti malemu trgu, sva zagledala deklico, ki je pravkar prečkala trg. „Oh, morda se bo našla rešitev,“ se je razeslil župan in hitro stopil k dekletu: „Gospodična, ali bi vi mogli pustiti tega mladeniča prenočiti pod milim nebom? V vašem velikem domu bo vaša babica gotovo našla kotiček zanj.“ Takoj je bila pripravljena: „Z veseljem vas vzamem s seboj, pridite!“ Nekaj časa sva hodila molče drug ob drugem, potem pa je rekla: „Stara mama vas bo gotovo rada sprejela, hiša je tako velika in me smo tako same.“

Pripovedovala je, da živita s sestro pri stari materi in pristavila: „Moja sestra je zelo lepa, boste videli...“

Pogledal sem jo od strani in dahnil prevzet: „Tudi vi ste lepi.“

Kot otrok je povesila lepo glavo in rekla: „Ko boste videli njo...“

Hiša je bila podobna belemu gradu, katerega resnobno pročelje je bilo podobno obličju deklice ob moji strani. Pred njim je ležalo jezerce, ki so ga obdajala visoka drevesa, kot bi stražila zaklad. V salonu nas je sprejela žena čudovite, čeprav uvele lepote, dekličina babica. Prijazno je sprejela predlog: „Ker želi tako naš župan, ste nam od srca dobrodošli!“

Odšel sem v vas po svoje stvari in ko sem se vrnil ter vstopil v salon, me je presenetila krasna slika: v nasljanju je sedela sivolasa žena, a ob vsaki strani na pručicah ob njenem naročju obe njeni vnukinji. Res, moja temnolasa znanka je bila lepa, toda njena sestra jo je popolnoma zasenčila: njen krasno oblikovani slo-nokoščen obraz so obdajali dolgi zlati lasje, ki so v mehkih pramenih padali na ramena. Sinje oči so gledale veselo, odkrito. Pripovedovali sta mi o preteklosti, o starših, o bratu, ki je umrl tako mlad... Babica pa je poslušala čebljanje obeh deklic kot oddaljeno godbo...

Kmalu po večerji se je stara gospa podala v svoje prostore, deklici pa sta ostali. Svetlolaska je bila zgovornejša in veselejša, bolj očarljiva in nisem se mogel znebiti vtisa, da njena sestra to priznava z rahlo, rahlo zavistjo v duši. Pred polnočjo sta zaigrali na klavir, potem pa sta vzeli svečnike in me pospremili v sobo, ki so mi jo namenili. Poslovali smo se, kajti zjutraj bom vstal tako zarana, da se ne bomo več videli.

Bil sem utrujen in sem takoj spal. Zjutraj sem vstal spočit in pre-span in lahko mi je bilo v duši. Ko sem se oblačil, je tiho potrkalo in vstopila je temnolaska z zajtrkom na pladnju. Tega nisem pričakoval, ker sem zajtrk iz obzirnosti izrecno odklonil prejšnji večer. V tem trenutku

se mi je zdela izredno lepa, izžarevala je tisto vznemirjajočo lepoto, ki človeka v hipu obvlada. Sedaj se mi je zdela lepša kot njena svetlolasa sestra.

Menda je čutila to, zakaj rekla je: „Gotovo bi radi videli mojo sestro tu? Videla sem kako ste jo sinoči občudovali.“

Vprašal sem samo: „Ali čisto vstajate tako zarana?“

Zdržnila se je, vendar mi je izizvalno odgovorila: „Samo kadar se izplača...“

Kot puščica so planile njene besede vame. Zgrabilo me je in stisnilo — a še včeraj sem jo imel za otroka. Iz-

žarevala je toliko strastne drznosti, toliko sile, da sem bil premagan...

Deset let je minilo od takrat. Kmalu po tistem dogodku je izbruhnila svetovna vojna, sledila je kapitulacija, zasedba, odporiško gibanje.

Po končani vojni sem nadaljeval pravniške študije. Ko sem končal, mi je bilo trideset let in sprejel sem mesto preiskovalnega sodnika v mestu, ki je bilo zavito v sivino kot moje življenje: žaloval sem za izgubljeno mladostjo.

Prav nič me niso zanimalo banalne zgodbe, ki sem jih moral preiskovati, dokler... Dokler me ni osupnila vsebina akta, ki je ležal pred menoj na mizi: umrla je mlada ženska, zdravniški izvedenci ne dovolijo pokopa.

Skrbn sem prebral zapiske iz policijske preiskave: mlada ženska, samska, stara 26 let, je zbolela, a zdravnik ni ugotovil ničesar nevarnega. Torej bolezen niti okoliščine, v katerih je živel, je niso tirale v smrt: bila je veselega značaja, imela je skrbno sestro in zaročenca, okoli njene postelje so se vrstili prijatelji, ker je bila zelo priljubljena. A nekega jutra so jo našli mrtvo... Tega nihče ni pričakoval, najmanj pa zdravnik. Med rjuhami so našli skrito prazno dozo veronala. Zdravnik je prepovedal pokop, zahteval raztelesenje. Temeljita preiskava je dognala, da smrti ni povzročil veronal, marveč prevelika mera digitalija. A digitalin je bil osnovna sestavina nekega predpisane zdravlila. Nikakor pa ne veronal. Pokojnica ni nikdar tožila zaradi nespečnosti in vse se je izkazalo, da je bila prazna doza veronala podtaknjena zato, da bi se zmešala sled.

Kaj se je zgodilo? Nesreča po ne-previdnosti? Samomor? Zločin? Toda kdo naj bi imel korist od njene smrti? Zaročenec, da bi se otresel vezi, v katere se je neprevidno zapletel? Toda danes je vendar tako lahko razdreti zaroko! Sestra, da bi se polastila še njene dote? A preiskava ugotavlja najpopolnejšo družinsko harmonijo.

Treba je bilo vse okolnosti še enkrat preiskati. Najprej sem zaslišal

potovanje življenja

Svet je kolodvor, up čakalnica in življenje vlak, ki nas vozi od rojstva v srečo! v smrt!

Vmes so postaje usode in ure, ki merijo čas za prihode in odhode vseh, ki bodo prišli, in nas, ki bomo šli.

Andrej Kokot

skrbijo za nas

Dolga vrsta gumbov me je spominjala na sprednji ali zadnji del večerne toalete. Toda to ni bila obleka, marveč dvigalo in to v stolpnici.

„V katero nadstropje se peljete?“ me je vprašal.

Prosim vas, nikar ne mislite, da sem se z njim zme-nila za sestanek. Tu pa tam sva se videla čisto po naključju. Razen tega pa je bil takrat v dvigalu še nekdo tretji.

„Jaz se peljem v osmo,“ sem povedala.

„In vi?“ je vprašal tretjega.

„Meni je vseeno.“

„Drugo nadstropje ali osmo, vam je to vseeno?“

Tretji je samo skomignil z rameni.

„Prav. Pritisnil bom torej za osmo nadstropje zaradi dame. Jaz grem v devedo.“

Dvigalo se je začelo pomikati. Neznanec je začel brati časopis.

„Midva se peljeva v isto smer, če se ne motim,“ je začel on kakor po navadi.

„V dvigalu se peljemo vedno vsi v isti smeri,“ sem na kratko odgovorila.

„Motite se, gospodična. Lahko se pelje gor, lahko pa tudi dol.“

„Že, vendar ne istočasno.“

„To seveda ne. Pač pa eno za drugim. Sicer pa je meni v vsakem primeru ljubo.“ Pri teh besedah se je ljubeznivo priklonil.

V tistem trenutku se je dvigalo ustavilo.

„Obžalujem, da že izstopate. Kako bi bilo, če bi se še enkrat peljali?“

„Hvala, toda tokrat se mi zelo mudi. Morda v nedeljo.“

Vrata dvigala pa se niso odprla.

„Stojimo,“ sem prestrašeno ugotovila.

„Na žalost ni stolov. Zato moramo stati,“ se je pravič oglašil tisti tretji.

„Oh, ne mislim tako. Tičimo med nadstropjema.“

On je pogledal skozi rezo v vratih.

izberite tudi vi!

- Jože Pahor: **OTROK ČRNEGA RODU**, roman iz življenja črnega otroka, 160 str., br. 18 šil.
- Mihail Sadoveanu: **TRMOGLAVI JANOŠ**, zbirka mladinskih povesti, 68 str., ilustr., kart. 24 šil.
- **UPORNA SRCA**, spomini otrok na čas narodnoosvobodilne borbe, 176 str., br. 18 šil.
- Fran Levstik: **MARTIN KRPAN Z VRHA**, ljudska povest, 64 str., br. 10 šil.
- Karl May: **VINETOUJEVI DEDIČI**, roman iz domovine Indijancev, tri knjige skupaj 316 str., br. 24 šil.
- Ivan Tavčar: **MED GORAMI**, zbirka črtic s podeželja, 128 str., br. 18 šil.
- Prežihov Voranc: **ČEZ GORO K OČETU**, odlomek iz potopisa „Gospodstvo polje“, 88 str., slik, priloge, kart. 32 šil.
- Leopold Suhodolčan: **VELIKAN IN PAJAC**, mladinska povest, 216 str., ilustr., br. 18 šil.
- Johnathan Swift: **GULIVER MED PRITLIKAVCI IN VELIKANI**, knjiga čudovitih doživetij, 152 str., ilustr., br. 22 šil.
- Angelo Cerkvenik: **OVČAR RUNO**, mladinska povest o človeškem prijatelju psu, 128 str., ilustr., br. 18 šil.

Posamezne knjige lahko naročite v knjigarni „naša knjiga“, celovec, wulfengasse

priče, predvsem zaročenca. Bil je mlad človek, izhajal je iz stare bre-tonske družine. Pogled mu je bil jasen in odkrit, kretanje mirne in naravne. Zagotavljal mi je: „Ni mogoče, da bi napravila samomor, preveč je ljubila življenje. Komaj je čakala, da ozdravi, ker potem bi se imela poročiti.“

Poizvedoval sem dalje: „Ali vam je bilo znano, da uživa veronal? Ali ste jo videli kdaj, da bi ga jemala? Ali ste ji ga vi priskrbeli?“

„Nikdar ni imela sredstev za spanje.“

„Ali je trpela? Ali je morda podlegla trenutni malodušnosti zaradi svoje boleznii?“

„Nikoli se ni pritoževala. Sicer pa lahko obolenje na pljučih ne povzroča bolečin.“

„V kakšnem ozračju je živel? Ali so jo tolažili s skorajšnjim ozdravljenjem, ali je bila njena okolica mračna?“

Komaj opazen trenutek je okleval, potem pa je dejal: „Njena sestra jo obožuje. Vedno jo je oboževala...“

Sestra pokojnice se je opravičila, ko sem jo poklical, na ponovni poziv pa je vendarle prišla. Takoj sem jo spoznal: bila je temnolaska, ki mi je ponudila prenočišče pred desetimi leti. Ni me spoznala. Ali sem se tolikanj spremenil ali jo je razjedal no-

tranji ogenj, ob katerem sem se nekoč opeknel tudi jaz?

Medtem ko je govorila o svoji sestri z navdušenjem in občudovanjem, ki mi je bilo znano, sem ponovno gledal znani mi profil kot izklesan iz čistega zlata. Toda treba je pogledati resnici v obraz: ali je ona umorila svojo sestro? Že samo to vprašanje je zbudilo v meni odpor: čemu zasliševati to čudovito bitje, to mlado deklico od nekega?

A v meni se je oglašil človek dolžnosti in zastavljal sem ji vprašanja, kot bi govoril v meni nekdo drug: „Ali ste živeli s svojo sestro? Kaj mislite o njej, kdo je bila ona?“

Odgovor je bil poln strasti kot nekoč: „Moja sestra je bila tako lepa in vsi smo jo občudovali.“

Kakor nekoč se je tudi to pot čutila skrivna rana iz tega zatrjevanja, zakaj sama je morala ugotoviti resnico: ona sama je bila tudi privlačna, a je zatemnela vpricho njene sestre, ki je bila lepota. Zame ni bilo nobenega dvoma: razjedala jo je tajna ljubosumnost, ki se je stopnjevala do nezasišanih posledic... Z roko sem šel prek čela, da bi prepolnil strašno misel... Nadaljeval sem z izpraševanjem: „Kaj mislite o njenem zaročencu? Ali jo je ljubil? Ali sta se dolgo poznala?“

Govorila je nekam izgubljeno, kot iz daljave: „Naši družini sta se poznali. Če jo je ljubil? Saj ni videl drugega kot njo...“

Trpel sem z njo, ki sem jo nekoč ljubil za nekaj kratkih trenutkov, dolgih in krasnih kot večnost... A napadel sem jo: „Kako je umrla?“

Zdržnila se je in skočila na noge, kot bi jo nekdo predrnil iz sanj: „Ali ne veste? Popila je polovico stekleničke zdravil, ki jih je jemala običajno po pet kapljic. Digitalin. Morda je vzela tudi veronal...“

„Kako si razlagate to?“

„Moja sestra je hrepnela po sreči. Vedno ji je šlo vse po volji. Ni vedela, kaj se pravi boriti se. Bala se je...“

„Česa naj bi se bala?“

„Bala se je dolge boleznii, ki bi jo utegnula oddaljiti od Piera. Žalostno je gledala kako teče življenje mimo nje...“

„Njen zaročenec ni tega mnenja, on ni opazil nič tega.“

„Piere je ne pozna tako dobro kot jaz.“

„Toda kje je dobila veronal?“

„Veronal sem uporabljala jaz proti nespečnosti.“

„Ali niste opazili, da vam je zmanjkala steklenička?“

„Prav tega večera sem bila na obisku pri prijateljih...“

„Kako čudno naključje, gospodična!“ Toda v tem trenutku sem prenehal: pred očmi mi je spet vstala čudovita podoba tistega večera...

„Kaj se je zgodilo z jezercem pred vašo hišo ter vašo svetlolaso sestro, oblečeno v belo obleko?“

Tedaj me je spoznala. Z žgočim pogledom je planila: „Saj me boste rešili iz zadreg!“

Po neprespani noči sem umaknil obtožnico. — Ko sem pogledal skozi okno, sem jo videl, kako je prišla mimo z zaročencem svoje mrtve sestre...

S. Grozdenska

Avstrijski dogodki

Članstvo v sindikatih

Ob koncu leta 1967 je zveza avstrijskih sindikatov štela skupno 1.512.405 članov, to je za 30.574 manj kot ob koncu leta 1966. Zveza združuje 16 sindikatov, od njih pa je deset takih, pri katerih se je članstvo lani zmanjšalo. Posebno prizadeti so bili sindikati tekstilnih in usnjarskih delavcev (padec števila članov za 11.070), sindikat kovinarjev in rudarjev (za 9140 članov manj), sindikat kmetijskih in gozdnih delavcev (padec za 5262 članov) in sindikat gradbenih in lesnih delavcev, kjer je članstvo nazadovalo za 2863 članov. Nasprotno pa so sindikalne organizacije na Koroškem lani zabeležile nov rekord z 81.694 člani.

317 bolnišnic

Te dni je bila objavljena statistika, ki nudi zanimive podatke o zdravstveni oskrbi v naši državi. V Avstriji je po teh podatkih 317 bolnišnic, ki imajo na razpolago 76.886 bolniških postelj; od tega odpade na primer na Koroško 20 bolnišnic in 4895 postelj. Največ bolniških postelj na 100.000 prebivalcev ima Dunaj, namreč 1497, najmanj pa Gradišanska, kjer pride na sto tisoč prebivalcev le 425 bolniških postelj. Leta 1966 je bilo v avstrijskih bolnišnicah skupno 1.060.810 bolniških primerov, povprečno bivanje pacientov v bolnišnici je znašalo 23,5 dneva, tako da so skupno zabeležili 25.534.500 oskrbovalnih dni.

Avstriji potujemo

Inštitut za gospodarsko raziskovanje je objavil, da so avstrijski državljani leta 1966 izdali 8,8 milijarde šilingov za potovanja, in sicer 4,5 milijarde za potovanja v inozemstvu in 4,3 milijarde za potovanja doma. Ugotovili so 20,4 milijona nočitev doma in 12,9 milijona nočitev v inozemstvu; stroški so dosegli 3547 milijonov šilingov ter tujih valut v vrednosti 4189 milijonov šilingov. Povprečni dnevni izdatki so doma znašali 174 in v inozemstvu 326 šilingov; doma so se vrteli med 125 šilingi (na Gradiščanskem) in 221 šilingi (na Dunaju), v inozemstvu pa med 229 (v Jugoslaviji) ter 2360 (v Južni Ameriki) šilingi.

NOVICE IZ SLOVENIJE

Gospodarsko sodelovanje

Prejšnji teden so imeli v gospodarski zbornici Slovenije razgovore z gospodarskimi predstavniki tako z Gradiščanske kakor tudi s Štajerske. V obeh primerih je šlo za proučitev možnosti nadaljnje poglobitve in razširitve gospodarskega sodelovanja. Med Štajersko in Slovenijo nameravajo uvesti podobne oblike sodelovanja, kot so jih sprejeli že med Štajersko in Hrvaško, ki sta ustanovili skupen mešani odbor. Sodelovanje med Slovenijo in Gradiščansko pa se bo med drugim odvijalo tudi v okviru vsakoletnega sejma „Alpe-Adria“, na katerem bo prihodnje leto sodelovala tudi Gradiščanska.

Obletnica judenburške upora

V nedeljo so za 50-letnico upora slovenskih vojakov v Judenburgu v Godešiču v občini Škofja Loka odkrili spominsko ploščo, ki jo vodi tega upora Antonu Hafnerju, ki je bil skupaj s tremi tovariši pred 50 leti ustreljen. O uporu Slovencev v takratni avstrijski vojski je govoril Lojze Ude, udeleženec podobnega upora v Furlaniji.

Mladina poje in igra

Pod naslovom „Mladina poje in igra“ je zveza kulturnoprosvetnih organizacij občine Maribor priredila v nedeljo veliko srečanje mladinskih zborov in orkestrrov. Na Trgu svobode v Mariboru je popoldne nastopilo več kot tisoč mladih pevcev in instrumentalistov. Popoldne pa se je v Unionski dvorani odvijal pevski koncert, pri katerem je sodelovalo deset najboljših zborov s skupno okoli 800 pevci.

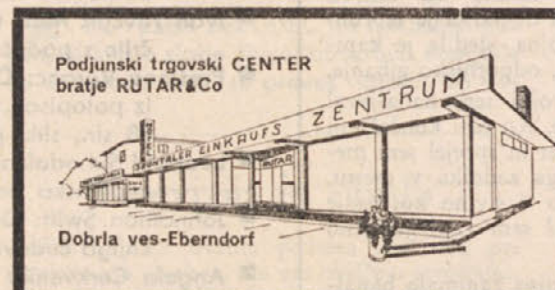
Železarna na Ravnah

Občina Ravne na Koroškem je izrazito industrijska, največji industrijski obrat pa je nedvomno železarna, ki je trenutno v rekonstrukciji. Obnova bo zaključena predvidoma leta 1971 in takrat bo železarna povečala svojo proizvodnjo za sto odstotkov. Podjetje gradi novo topilnico, ki bo izdelala 180.000 do 200.000 ton jekla. V gradnji je tudi največji in osnovni obrat — valjalna, vzporedno pa teče gradnja še drugih obratov.

»Kmečka ohcet« v Ljubljani

● 17. maja ob 17. uri PROMENADNI KONCERT godbe na pihala na Ajdovščini v Ljubljani. — Ob 20.20 uri OGNJEMET z ljubljanskega gradu in kresovi na bližnjih gričih. — Ob 20.30 uri v veliki dvorani Tivoli GLASBENO-FOLKLORNA PRIREDITEV „VASOVANJE“; sodelujejo ansambel bratov Avsenik, Veseli planšarji, Koroški oktet in folklorne skupine. V okviru prireditve bo deset nevest obdarilo deset obiskovalcev.

● 18. maja ob 11.30 uri SVATOVSKA POVORKA po ulicah Ljubljane do magistrata, kjer bo ob 12.15 uri poročni obred za vse poročne pare hkrati. — Ob 14. uri SVATOVANJE v veliki dvorani Tivoli, kjer bo igralo osem narodno-zabavnih ansamblov in bodo nastopale folklorne skupine. — 19. maja ob 14. uri pri motelu Medno ZILSKO ŠTEHVANJE, ki ga bo izvajala skupina iz Ziljske doline; po števhanju PLES POD LIPO in nato veselo rajanje.

Mešalnike za beton 80 l v najboljši kvaliteti

vklučno motor 2590.—
brez motorja 1790.—

Vabljeni tudi v hotel-gostilno RUTAR

RADIO PROGRAM

REGIONALNI PROGRAM

Poročila: 5.00, 5.50, 6.30, 7.45, 10.00, 12.45, 17.00, 19.00, 20.00, 22.00, 23.00.
Dnevne oddaje (razen sobote, nedelje in praznikov): 5.00 Pozdrav — 5.40 Jutranja opažanja — 5.45 Kmetijska oddaja — 6.05 Jutranja telovadba — 8.05 Zveč jutranji pozdrav — 9.00 Šolska oddaja — 11.30 Kmetijska oddaja — 11.45 Za avtomobiliste — 12.00 Opoldanski zvonovi — 13.05 Objave — 14.00 Za ženo — 14.15 Slovenska oddaja — 15.30 Otroška ura — 16.00 Koncert po željah — 18.15 Odmev časa — 18.45 Šport — 18.55 Lahko noč otrokom — 19.03 Pregled sporeda.
Sobota, 18. 5.: 5.05 Godba na pihala — 7.55 Naš hišni vrt — 8.15 Prijubljene melodije — 11.00 Naša lepa domovina — 13.50 Za filateliste — 14.20 Kjer prepevamo, tam ostanemo — 15.00 Koroški roman — 18.00 Za delovno ženo — 18.45 Kulturno-politične perspektive — 20.10 Satirični žurnal — 21.00 Zveč Avstrija — 22.25 Plesna glasba po naročilu.

Nedelja, 19. 5.: 7.35 Glasbeni mozaik — 8.05 Kmetijska oddaja — 8.15 Kaj je novega — 9.00 Nedeljsko jutro brez skrbi — 11.00 Dopoldanski koncert — 12.03 Za avtomobiliste — 13.10 Ogledalo Mestnega gledališča — 13.25 Glasbeni desert — 13.45 Iz domovine — 14.30 Koncert po željah — 16.00 Otroška ura — 16.30 Dunajska glasba — 17.05 Plesna glasba — 18.00 Koroški pregled tiska — 18.15 Pisane note — 18.30 Koroški portret — 18.45 Pridite in pojte — 19.00 Šport — 19.30 Oddaja koroškega deželnega glavarja — 19.40 Dobro razpoloženi — 20.10 Opereta.

Ponedeljek, 20. 5.: 5.05 Godba na pihala — 9.30 Dom in šola — 11.00 Ljudske pesmi — 15.15 Koroški knjižni kotiček — 19.15 Pridobivanje peska v vodah — 20.10 „Vsako nedeljo“, slušna igra — 21.10 Ljudska glasba sosedov.

Torek, 21. 5.: 5.05 Ljudske viže z Dunaja — 8.15 Davčno pravo — 8.20 Prijubljene melodije — 9.30 Lotriške ljudske pesmi in plesi — 11.00 V domovini je lepo — 15.00 Komorna glasba — 17.10 Ne zaničujite mojstrov — 18.00 Visokošolsko pospeševanje Koroške — 19.15 Ljudske pesmi — 20.10 Orkestralni koncert — 21.35 Robert Stolz dirigira.

Sreda, 22. 5.: 5.05 Ljudske viže — 8.15 Prijubljene melodije — 9.30 Iz umetnosti in znanosti — 11.00 Ljudska glasba — 15.00 Pomen otroškega vrta v industrijski družbi — 15.15 Koroški avtorji — 15.30 Srečanje: nova komorna glasba iz Slovenije in Koroške — 17.10 Operetni koncert — 18.00 Kulturna prizma — 19.15 Na obisku pri koroških pihalnih godbah — 20.10 Občine ob meji — 21.00 Za prijatelja planin.

Četrtek, 23. 5.: 7.00 Vesele note — 8.15 Prijubljene melodije — 9.00 Čar lepih melodij — 11.00 Dopoldanski koncert — 12.03 Za avtomobiliste — 13.10 Spomladansko verovanje v romantiki — 13.45 Iz domovine — 14.30 Koncert po željah — 16.00 Otroška ura — 16.30 Dunajska glasba — 17.05 Plesna glasba — 18.00 Vesele note — 18.45 Pridite in pojte — 19.00 Šport — 19.30 Dobro razpoloženi — 20.10 Ljudska igra — 21.00 Evropsko prvenstvo v nogometu.

Petek, 24. 5.: 5.05 Ljudske viže — 8.15 Prijubljene melodije — 9.30 Evropska zborovska glasba: Velika Britanija — 11.00 Ljudska glasba iz Nižje Avstrijske — 14.00 Originalni koroškega ljudskega življenja — 15.00 Komorna glasba — 15.30 Glasba za mladino — 17.10 Z glasbo ob koncu tedna — 18.00 Koroška avto- in motorevija — 19.15 Vesela igra — 20.10 Koroška lovška ura — 21.00 Iz koroškega glasbenega življenja — 22.20 Pogled k sosedu: Českoslovaška.

1. PROGRAM

Poročila: 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 12.15, 17.00, 19.00, 22.00, 23.00, 24.00.
Dnevne oddaje (razen sobote, nedelje in praznikov): 6.00 Pozdrav — 6.40 Jutranja opažanja — 6.45 Vesele melodije — 7.10 Včeraj zvečer v svetu — 7.20 Jutranja telovadba — 8.45 Dobrodošli z novicami — 9.00 Za prijatelje glasbe — 10.05 Magazin ob desetih — 11.00 Roman v nadaljevanju — 11.15 Opoldanski koncert — 13.00 Operni koncert — 13.45 Gospodarska poročila — 14.00 Slavni orkestri, slavni dirigenti — 15.00 Več uka, več znanja — 15.45 Koncertna ura — 16.30 Majhne dragocenosti — 17.10 Kulturna poročila — 17.10 Mladinska redakcija — 18.00 Večerni koncert — 18.55 Danes zvečer boste videli in slišali.

NOVA TELEFONSKA ŠTEVILKA

Od jutri 18. maja naprej ima naš list novo telefonsko številko 85 6 24. Ista številka velja tudi za Zvezo slovenskih organizacij in vključene organizacije.

Sobota, 18. 5.: 6.09 Agrarna politika — 6.14 Vesele melodije — 8.15 Jutranja glasba — 13.00 Mail koncert — 13.30 Tehnični razgled — 13.45 Iz opernega sveta — 14.30 Literarna delavnica — 15.00 Orkestralni koncert — 17.10 Kritično osvetljeno — 18.00 Viva la musica — 19.20 Oddaja zveznega kanclerja — 20.00 Portret — 21.00 Komorni koncert — 22.10 Dunajski slavnostni tedni — 23.10 Mala nočna glasba.

Nedelja, 19. 5.: 6.05 Vesele melodije — 8.05 Včeraj zvečer v svetu — 9.10 Satirična oddaja — 11.00 Dunajski slavnostni tedni — 13.10 Dobrodošli z novicami — 13.20 Stališče — 13.35 Operni koncert — 14.30 Roman — 15.00 Iz zlatega roga glasbe — 16.30 Krížem skozi svet, krížem skozi čas — 17.05 Magacin znanosti — 17.45 Kako nastajajo knjige — 18.00 Veselo petje, veselo igranje — 19.10 Majstri tričetrtinskega takta — 19.30 Nedeljski koncert — 22.50 Moderna pesem — 23.10 Glasba z Dunaja.

SLOVENSKE ODDAJE

Sobota, 18. 5.: 9.00 Od pesmi do pesmi, od srca do srca — 14.00 Zeleni gozd je lovčev raj.

Nedelja, 19. 5.: 7.00 Duhovni nagovor — S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo.

Ponedeljek, 20. 5.: 14.15 Poročila, objave, pregled sporeda — Za našo vas — 18.00 Dober večer našim malim poslušalcem.

Torek, 21. 5.: 14.15 Poročila, objave — Športni mozaik — Od tedna do tedna na Koroškem.

Sreda, 22. 5.: 14.15 Poročila, objave — Proslava 60-letnice Slovenske prosvolne zveze.

Četrtek, 23. 5.: 7.00 Reportaža o romanju koroških Slovencev v Čenstohovo.

Petek, 24. 5.: 14.15 Poročila, objave — Iz ljudstva za ljudstvo — Kulturna panorama.

RADIO LJUBLJANA

Poročila: 4.30, 5.00, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 17.00, 18.00, 19.30, 22.00, 23.00.

Dnevne oddaje (razen ob nedeljah in praznikih): 5.30 Svetujemo vam — 6.00 Napotki za turiste — 6.50 Danes za vas — 7.00 telesna vzgoja — 8.00 Pregled

TELEVIZIJA

AVSTRIJA

Sobota, 18. 5.: 16.30 Listama v slikanici — 16.55 Za družino — 17.25 Moda enkrat drugače — 18.00 Od tedna do tedna — 18.25 Poročila — 18.30 Dober večer v soboto pravi Heinz Conrads — 19.00 Očarljiva Jeannie — 19.45 Čas v sliki — 20.00 Komentar dr. Portišca — 20.15 Eden bo zmagal — 22.00 Športni žurnal — 22.30 Čas v sliki — 22.40 San Francisco Lilly, western.

Nedelja, 19. 5.: 16.15 Konjske dirke — 17.20 Flipper — 17.45 Poročila mladinskega uredništva — 18.30 Vesele note — 19.00 Čas v sliki in vprašanje tedna — 19.30 športni pregled — 20.15 Izseljenec — 21.55 Vroč četrtek — 22.10 Čas v sliki — 22.20 Sedem stvari.

Ponedeljek, 20. 5.: 18.00 Francoščina — 18.25 Poročila — 18.30 Podoba Avstrije — 19.00 Zaljubljen v čarovnico — 19.45 Čas v sliki — 20.15 Z dežnikom, prikupnostjo in melono — 21.05 Poštni predal 7000 — 21.15 Telešport — 22.15 Čas v sliki — 22.25 Posebej za vas: Melina Mercouri predstavlja Grčijo.

Torek, 21. 5.: 18.00 Angleščina — 18.25 Poročila — 18.30 Novo iz kmetijstva — 19.00 Theo Lingon — 19.45 Čas v sliki — 20.15 Kaj sem — 21.00 Komedija o francoski mladini — 22.25 Čas v sliki — 22.35 Z našimi najboljšimi priporočili.

Sreda, 22. 5.: 10.00 Šolska oddaja — 10.30 Na obisku pri Franzu Th. Csokorju — 11.00 Melina Mercouri predstavlja Grčijo — 11.50 Telešport — 17.00 Lutkovna gledališča — 17.40 Za mladino — 18.05 Mednarodni mladinski magazin — 18.25 Poročila — 18.30 Kultura, aktualno — 19.00 Tammy — 19.45 Čas v sliki — 20.15 Vaš nastop, prosimo — 21.00 Detektivski film s Sherlock Holmesom — 22.00 Čas v sliki — 22.10 Inozemski odmev.

Četrtek, 23. 5.: 17.00 Za otroke — 17.25 Za mladino — 17.50 Za družino — 18.30 Vzhodna štajerska — 19.00 Mi: Porenje — 19.30 šport — 19.45 Čas v sliki — 20.15 Matilda Möhring — 21.40 Čas v sliki — 21.50 Nogomet — 23.20 Literarni salon.

Petek, 24. 5.: 10.00 Kaj lahko postanem — 10.30 Azijske miniature — 11.00 Lindbergh — 18.00 Francoščina — 18.25 Poročila — 18.30 Podoba Avstrije — 19.00 Tajno povelje za Johna Draka — 19.45 Čas v sliki — 20.15 Karl Farkas s svojim ansamblom — 21.15 Državljanska vojna v Rusiji — 22.40 Čas v sliki — 22.50 Glasba pred polnočjo: Johannes Brahms.

JUGOSLAVIJA

Sobota, 18. 5.: 14.50 Šolska oddaja — 18.00 Poročila — 18.30 Pustolovščine kapitana Coočka — 19.20 Naš globus — 20.00 Dnevnik — 20.35 Humoristična oddaja — 21.35 Zabavno-glasbena oddaja — 21.50 Serijski film — 22.40 Poročila.

Nedelja, 19. 5.: 9.25 Poročila — 9.30 Dobro nedeljo voščimo — 10.00 Kmetijska oddaja — 10.45 Mokedajeva matineja — 12.00 Nedeljska konferenca — 14.45 Dan mladosti v Kumrovcu — 15.55 Otroci pojo — 17.45 Kmečka ohcet v Ljubljani — 19.10 Serijski film — 20.00 Dnevnik — 20.50 Zabavno-glasbena oddaja — 21.50 Športni pregled — 22.20 Dnevnik.

Ponedeljek, 20. 5.: 11.00 Osnove splošne izobrazbe — 14.50 Šolska oddaja — 15.45 Ruščina — 16.10 Angleščina — 16.45 Kulturna panorama v madžarščini — 17.00 Poročila — 17.05 Za otroke — 18.20 Poročila — 18.25 Slovenščina — 18.50 Reportaža — 19.20 Portret — 19.40 Televizijska pošta — 20.00 Dnevnik — 20.35 Veliki svet na zaslonu — 21.35 Pota sodobne glasbe — 22.05 Poročila.

Torek, 21. 5.: 14.50 Šolska oddaja — 15.45 Angleščina — 16.10 Osnove splošne izobrazbe — 17.55 Poročila — 18.00 Oddaja za italijansko manjšino — 18.25 Risanka — 19.05 V središču pozornosti — 20.00 Dnevnik — 20.35 Beograjska pomlad.

Sreda, 22. 5.: 17.05 Madžarski pregled — 17.20 Poročila — 17.25 Lutkovno gledališče — 17.45 Kje je, kaj je — 18.05 Poročila — 18.20 Za otroke — 19.05 Zgodba o jazu — 20.00 Dnevnik — 20.35 Operne arije — 21.35 Serijski film — 22.05 Poročila.

Četrtek, 23. 5.: 9.40 Šolska oddaja — 11.00 Angleščina — 14.50 Šolska oddaja — 15.45 Nemščina — 16.10 Osnove splošne izobrazbe — 17.10 Poročila — 17.15 Tiktak — 17.30 Pionirski studio — 18.05 Poročila — 18.15 Turistične informacije — 18.20 V narodnem ritmu — 18.45 Po sledah napredka — 19.05 Samci, humoreska — 20.00 Dnevnik — 20.15 Evropski nogometni finala.

Petek, 24. 5.: 14.50 Šolska oddaja — 16.10 Filmi iz produkcije Zavista filma — 17.45 Poročila — 17.50 Deček iz džungle — 18.20 Mi mladi — 19.05 Brez pavora — 19.35 Človek in kultura — 20.00 Dnevnik — 20.35 Celovečerni film — 22.05 Poročila.

1968